

มาช่วยกัน
ชี้โพรงให้กระรอก
(ปลอดภัย)
2

มาช่วยกัน
ซีพีพรให้กระรอก
(ปลอดภัย)

มาช่วยกัน ซีพีพรให้กระรอก (ปลอดภัย) ภาค

หนังสืออ่านในเวลา

เวทีวิชาการโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจภาคตะวันตก พ.ศ.2553

โดยคณะทำงานโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจและมูลนิธิเข้าถึงเอดส์

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม 2553 จำนวน 800 เล่ม

จัดพิมพ์โดย มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ (AIDS ACCESS FOUNDATION)

สำนักงานกรุงเทพฯ

48/282 โครงการเซ็นเตอร์เพลส ถ.รามคำแหง ซอย 104

แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 02-3722113-4 โทรสาร 02-3722116

สำนักงานกาญจนบุรี

64/3 ถ.แสงชูโต ตำบลปากแพรก

อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71000

โทรศัพท์/โทรสาร 034-512972

สำนักงานเชียงราย

293 หมู่ 2 ถนนหน้าค่าย ตำบลรอบเวียง

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000

โทรศัพท์ /โทรสาร 053-716212

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ 02-2815555 โทรสาร 02-2825695

ออกแบบปกและรูปเล่ม ทิพาพร ตีระธนะพิบูลย์

พิมพ์ที่ บริษัท แปลนพรินติ้ง จำกัด

346 ซ.ไสวสุวรรณ์ ถ.ประชาราษฎร์ 1

แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10800

โทรศัพท์ 02-5871377

สารบัญ

สาส์นจากผู้บริหาร

- สาส์นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4
- สาส์นจากเลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา 6
- สาส์นจากโครงการก้าวอย่างฯ ภาคตะวันตก 8
- 5 ปีแรกของก้าวอย่างฯ 10
กับผลการดำเนินงานเพื่อก้าวต่อไป

เรื่องเล่า: เสี่ยงจากเด็ก ความเห็นจากผู้ใหญ่

- เขาหาว่าหนูเป็น “กลุ่มเสี่ยง” 12
- ยาวชน การก้าวพลาด และโอกาสที่ผู้ใหญ่ให้ได้ 20
- เรื่องเล่าจาก “สมศักดิ์” และ “น้ำหวาน” 28
- ถ้าผู้ใหญ่ให้โอกาส เด็กอย่างเราก็ทำได้ 36

บทส่งท้าย 44

รู้จักกันไว้

- รายชื่อวิทยากรในจังหวัดและเบอร์โทร 46
- รายชื่อโรงเรียนและผู้ประสานงานโรงเรียน 54
พร้อมเบอร์โทร

สาส์นจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เวทិประชุมวิชาการเพศศึกษาภาคตะวันตก ครั้งที่ 2
โครงการ “ก้าวอย่างอย่างเข้าใจ”
ภาคตะวันตก-ภาคตะวันออก

.....

ในโอกาสที่ภาคีเครือข่ายโครงการ “ก้าวอย่างอย่างเข้าใจ” ภาคตะวันตกและภาคตะวันออก ได้ร่วมจัดเวทีประชุมวิชาการเพศศึกษาระดับภูมิภาคครั้งนี้ ซึ่งเป็นครั้งที่ 2 นับเป็นความก้าวหน้าที่น่ายินดีและน่าชื่นชม แสดงถึงความร่วมมืออย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องระดับภูมิภาค การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างหน่วยงานด้านการศึกษาและพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานและเยาวชน ได้พัฒนาสุขภาวะเรื่องเพศ ในวงการศึกษา การสาธารณสุข และการพัฒนาสังคม โดยเป็นการขยายเครือข่ายบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง “เพศศึกษาอย่างรอบด้าน” (Comprehensive Sexuality Education) ซึ่งจะเอื้อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทางด้านนี้ ทั้งโรงเรียน ชุมชน พื้นที่สาธารณะ และสื่อสารมวลชน ให้มีขอบข่ายกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนของเราอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างโอกาสให้เยาวชนเรียนรู้เรื่องที่สำคัญ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดสุขภาวะต่อไป

ในนามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณมูลนิธิเข้าถึงเอดส์ (แอดเซส) ที่ร่วมมือกับองค์การ path ซึ่งเป็นหน่วยประสานงานและสนับสนุนทางวิชาการ ที่ดำเนินงาน

ร่วมกันอย่างเข้มแข็ง ในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างรอบด้าน โดยเป็นผู้ฝึกอบรมหลักครูผู้สอน แก่นนำเยาวชนในพื้นที่ ทั้งในห้องเรียนและขยายเครือข่ายเป็นโครงการย่อยหลายโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การระดมทรัพยากรของท้องถิ่นหรือแหล่งทุนสนับสนุนอื่นๆ นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนให้ก่อตั้งกลุ่มและจัดกิจกรรมเยาวชนสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศอย่างหลากหลายให้แก่ภาคีของกระทรวงศึกษาธิการ ในสถานศึกษา 166 แห่ง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาทิ จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง เป็นต้น

ผมหวังว่า ความร่วมมือส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนที่ดำเนินการอยู่ขณะนี้ จะผลิตดอกออกผล สร้างเยาวชนและบุคลากรที่พร้อมเปิดใจเรียนรู้วิถีเพศอย่างสร้างสรรค์ ส่งผ่านการเรียนรู้ที่ได้สั่งสมจากรุ่นสู่รุ่น งานพัฒนาเพศศึกษาและการสร้างวุฒิภาวะเรื่องนี้แก่สังคมไทยต้องดำเนินต่อไป โดยนำองค์ความรู้ที่ได้รับการพัฒนามาดำเนินการ และขยายผลเพื่อให้เยาวชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดการเรียนรู้ และมีชีวิตที่มีสุขภาวะทางเพศ เพื่อสร้างสังคมไทยที่เข้มแข็งมีคุณธรรม เอื้ออาทรต่อกัน และเป็นพลเมืองของโลกอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตในสังคมร่วมกันอย่างสันติสุขและสร้างสรรค์สิ่งดีงามในสังคมไทยสืบไป

(ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาส์นจากเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

.....

ในโอกาสที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ร่วมกับ มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ ได้จัดประชุมวิชาการเพศศึกษาระดับภาคขึ้น เป็นครั้งที่ 2 นี้ นับเป็นความก้าวหน้าที่น่าชื่นชม เพราะนอกจาก จะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างสังกัดแล้ว ยังเป็นการประชุมที่เปิดโอกาสให้ครู คณะทำงาน หน่วยงานทางการ ศึกษา ได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นำบทเรียน ที่ได้ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เยาวชนของเราต่อไป

แม้ว่า “เพศศึกษารอบด้าน” จะเป็นคำตอบสำหรับการเตรียม เยาวชนในการก้าวสู่ การเผชิญสถานการณ์ทั้งในโลกปัจจุบันและ โลกอนาคตที่หลากหลาย หน่วยงานในภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน พยายามเดินหน้าขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้ความรู้ บ่มเพาะความเข้าใจ สำหรับการเตรียม เด็กและเยาวชนในการ ใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง เพื่อผ่านช่วงวัยเด็กและเยาวชนนี้ไปได้ อย่างมี “สุขภาวะ” เต็มโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพัฒนาสัมพันธภาพ กับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ เข้าใจความรัก เข้าใจโลก เอื้ออาทร ต่อกัน เคารพสิทธิและไม่เอาเปรียบในความสัมพันธ์

แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษารอบด้าน เป็นคำตอบที่นำไปสู่ผลที่มุ่งหวัง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ ที่สามารถสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้จริง ดังนั้น “ครู” จึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องปรับตัวให้เท่าทันต่อ

สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในด้านสถานการณ์เยาวชน
ทัศนคติมุมมองของตนเองต่อการจัดการเรียนรู้และต่อเยาวชน
พัฒนาทักษะจากที่เคยเป็นผู้บอกความรู้ มาเป็นผู้ตั้งคำถาม
จัดสภาพแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้จากภายใน ช่วยให้เด็ก
และเยาวชนหาคำตอบที่เหมาะสมกับเงื่อนไขชีวิตของเขาเอง แทน
การบอกคำตอบสำเร็จรูป ซึ่งทั้งหมดนี้ พวกท่านทั้งหลายจะเป็น
กำลังสำคัญในการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีว-
ศึกษาขับเคลื่อนให้เกิด การเปลี่ยนแปลงของ “ครู” ทุกท่าน

ในนามของผู้มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้แก่เยาวชนของประเทศ
ขอขอบคุณ องค์การแพธ และมูลนิธิเข้าถึงเอดส์ ที่ได้ร่วมเป็น
เครือข่ายให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่องค์กรภาคีในกระทรวง
ศึกษาธิการ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
ในการจัดการเรียนรู้เรื่อง เพศศึกษารอบด้าน ซึ่งผมเห็นว่าเป็นเรื่อง
จำเป็นที่จะต้องสร้างการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้เรื่อง
อาชีพสำหรับเยาวชนอาชีวศึกษา เพื่อสร้างประชากรที่มีคุณภาพ
ให้กับประเทศต่อไป

พรหมสวัสดิ์

(นายพรหมสวัสดิ์ ทิพย์คงคา)

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เวทีวิชาการเพศศึกษาเพื่อเยาวชน มาช่วยกันชี้แจงให้กระรอก(ปลอดภัย) ภาค 2

.....

มีคำถามที่เกิดขึ้นในใจ พร้อมกับความรู้สึกอยากจะขอบคุณ
มากมาย

อยากขอบคุณผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่ช่วยเหลือทั้ง
ทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะให้พื้นที่ในการประชุมเตรียมจัดงาน
เช่น สำนักงานพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

ขอบคุณที่อนุญาตให้บุคลากรของเขตพื้นที่ฯ มาช่วยกันผลักดันงาน
ขอบคุณสถานศึกษาทั้งผู้อำนวยการจนถึงคณะครู ที่มาช่วยกัน
ลงแรง ลงความคิด

ขอบคุณเพื่อนๆ ภาควิชาต่างๆ ทั้งที่รู้จักแบบใกล้ชิดและรู้จักกัน
แบบบอกต่อๆ กันที่ช่วยลงแขกช่วยงานมากบ้างน้อยบ้าง ทั้งๆ ที่
บางคนก็ยังไม่เคยเห็นหน้ากันเลย

ขอบคุณวิทยากรทุกๆ ท่าน

ขอบคุณน้องๆ เยาวชนที่มาช่วยกันเป็นหนึ่งในงานเวทีวิชาการ
แห่งนี้และอีกมากมายที่ยังไม่ได้เอ่ยถึง

ขอบคุณที่ช่วยกันผลักดันให้เวทีวิชาการครั้งนี้เป็นเวทีพัฒนา
เรียนรู้ แบ่งปันสำหรับคนทำงานเพศศึกษาเพื่อเยาวชน

ในขณะที่เดียวกันก็มีคำถามในใจว่า

คนที่มาร่วมงานจะได้ประโยชน์จากเวทีนี้บ้างไหมหนอ

เวทีแบบนี้จะช่วยรณรงค์เปิดพื้นที่สาธารณะให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเพศ เยาวชน ได้อย่างมีพลังบ้างไหมหนอ

ถ้าเวทีแบบนี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและเยาวชน การทำงานเรื่องเพศศึกษามีประโยชน์ต่อเยาวชนและครอบครัว ใครล่ะจะเป็นเจ้าภาพต่อไปหลังจากโครงการฯ สิ้นสุดลง?

ถ้าห้องเรียนควรเป็นแหล่งเรียนรู้อีกหนึ่งแห่ง ที่เยาวชนได้นำสิ่งที่ตัวเองได้ไปเรียนรู้ในห้อง เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน อย่างสร้างสรรค์ จะทำอย่างไรต่อไป? ใครจะเป็นผู้ทำอย่างต่อเนื่อง?

การทำงานเพศศึกษากับเยาวชน เป็นการลงทุนที่จะผลิตดอกออกผลในระยะยาว ไม่ใช่ลงทุนแล้วเห็นผลในทันที แต่เป็นการลงทุนสร้างการเรียนรู้แบบสะสมไปเรื่อย ๆ หัวใจในการนำไปใช้ได้ ในชีวิตจริงของเยาวชนไม่ว่าวันนั้น พวกเขาจะดำรงสถานะเป็นเยาวชนอยู่อีกหรือไม่ แต่ทำอย่างไร คนในสังคมถึงจะเข้าใจเรื่องนี้ว่าสำคัญ ไม่ใช่เป็นงานฝากในระบบการศึกษา?

ถึงอย่างไรก็แล้วแต่ คำตอบอาจจะยังไม่เด่นชัด แต่สิ่งที่พบเห็นตลอดระยะเวลาที่ได้จัดทำโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจคือ ระหว่างทางได้พบกับผู้ใหญ่จำนวนมากที่พร้อมจะทำอะไรบางอย่าง โดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนเป็นเงินหรือตำแหน่งใด ๆ เพียงแต่หวังให้เยาวชนเกิดสุขภาวะทางเพศ เกิดทางออกแม้บางครั้งจะก้าวพลาดไปบ้างในชีวิต

แต่ผู้ใหญ่เหล่านั้นก็ได้ภูมิใจในความเป็นผู้ใหญ่ของตนเองแล้วว่า “ผู้ใหญ่ในวันหน้าเป็นผลผลิตของผู้ใหญ่ในวันนี้”

ขอบคุณอีกครั้ง

สมวงศ์ อุไรวัฒนา
รองผู้อำนวยการมูลนิธิเข้าถึงเอดส์
ภาคีโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจภาคตะวันตกและตะวันออก

5 ปีแรกของก้าวอย่างๆ กับพล

โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ เป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข โดยดำเนินการขององค์การแพธและองค์การภาคี เพื่อส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันเอดส์ในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา โครงการฯ นี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนโลกเพื่อแก้ไขปัญหาเอดส์ วัณโรคและมาลาเรีย (Global Fund) รอบที่ 1 ให้ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม 2546 – กันยายน 2551 ซึ่งผลการดำเนินการที่ผ่านมาเป็นที่น่าพอใจ และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กองทุนโลกพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินงานต่ออีก 6 ปี คือ ตุลาคม 2551 – กันยายน 2557

เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการใน 5 ปีแรก โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนในโครงการฯ มีความรู้เรื่องการป้องกันและทัศนคติเชิงบวกในเรื่องเพศวิถี เพศสภาวะ และสัมพันธ์ภาพต่อผู้อื่น ในระดับดีกว่านักเรียนในกลุ่มโรงเรียนนอกโครงการฯ อย่างไรก็ตาม ทัศนคติเชิงบวกในบางเรื่องของนักเรียนก็ยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

แม้ว่านักเรียนในโครงการฯ ทั้งอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดี แต่ระดับการเปลี่ยนแปลงในบางเรื่องยังไม่มากพอที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมเชิงบวก เช่น การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีด้วยการใช้ถุงยางอนามัยในผู้ที่มีเพศสัมพันธ์แล้ว ทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี ฯลฯ

ความรู้ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีและการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อของนักเรียนอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ในและนอกโครงการฯ ยังไม่ดีเพียงพอ การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาไม่ได้มีผลให้นักเรียนมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นแต่อย่างได้

การดำเนินงานเพื่อก้าวต่อไป

โดยประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาใน และนอกโครงการฯ ในการสำรวจรอบสุดท้ายไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม นักเรียนชายในโครงการฯ มีเพศสัมพันธ์สูงกว่า กลุ่มชายนอกโครงการฯ แต่กลุ่มนักเรียนหญิงในโครงการฯ มีเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าหญิงนอกโครงการฯ ส่วนในกลุ่มมัธยมศึกษา กลุ่มนอกโครงการฯ มีประสบการณ์มีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มในโครงการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับเรื่องการสื่อสารเรื่องพฤติกรรมความเสี่ยงและการป้องกัน กับคู่พบว่า กลุ่มนักเรียนในโครงการฯ มีแนวโน้มสื่อสารกับคู่ มากกว่ากลุ่มนอกโครงการฯ โดยเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาในโครงการฯ มีการใช้ถุงยางอนามัยสูงขึ้นมากเมื่อเปรียบเทียบผลการสำรวจทั้งสองรอบ

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ที่ไม่ต่อเนื่อง อาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติ ความเข้าใจ ความตระหนักในการป้องกันความเสี่ยงของนักเรียน ซึ่งผลการสำรวจเห็นชัดเจนในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่ได้รับการเรียนรู้เพศศึกษาเพียงหนึ่งเทอมเท่านั้น ทำให้ผลลัพธ์ของ นักเรียนกลุ่มนี้ในการสำรวจรอบถัดมาหลังการเรียนรู้แล้ว ลดน้อยลง

★ การประเมินผลโครงการฯ ดำเนินการโดย Health Counterparts Consulting ใช้วิธีการประเมินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพโดยสำรวจในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษา 10 แห่งและกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาในสถานศึกษา 16 แห่ง ที่ผ่านการเรียนรู้เพศศึกษาตามหลักสูตรโครงการฯ เปรียบเทียบกับกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษานอกโครงการฯ 9 แห่ง และนักเรียนมัธยมศึกษาในสถานศึกษานอกโครงการฯ 10 แห่ง และติดตามเก็บข้อมูลนักเรียนกลุ่มเดิมต่อเนื่องเป็นเวลา 3 ปี

เขาหาว่าหนูเป็น
“กลุ่มเสี่ยง”

เมื่อได้รับมอบหมายให้ไปสัมภาษณ์และเขียนเรื่องราวของเยาวชน
ที่มักถูกมองว่าเป็น “กลุ่มเสี่ยง” ผู้เขียนก็ตั้งคำถามกับตัวเองก่อนเลยว่า
แบบไหนถึงเรียกว่า “เสี่ยง” และ เสี่ยงต่ออะไร (วะ) ?

เสี่ยง น่าจะเป็นเรื่องของโอกาส ความเป็นไปได้ที่จะเกิดสถานการณ์
ที่คาดคิดไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1-5 สถาบันใน
สังกัดอาชีวศึกษาอุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้เก็บ
ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กกลุ่มเสี่ยงโดยได้ให้คำนิยามเด็กกลุ่มเสี่ยงไว้ว่า
“เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด คือ ประพฤติตนไม่สมควร”

พฤติกรรมไม่สมควรดังกล่าว ได้แก่ ประพฤติตนเกเรหรือข่มเหง
รังแกผู้อื่น มั่วสุมในลักษณะที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น เล่น
การพนันหรือมั่วสุมในวงการพนัน เสพสุรา สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด
ให้โทษหรือของมีนเมาอย่างอื่น เข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่าย
หรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมาย
ว่าด้วยสถานบริการ ซื้อหรือขายบริการทางเพศ เข้าไปในสถานการค้า
ประเวณีหรือเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีตามกฎหมายว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

ประพฤติตนไปในทางชั่วสาว หรือส่อไปในทางลามกอนาจารใน
ที่สาธารณะ และไม่เข้าเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาตามกฎหมาย
ว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

“โหพี่...ไม่ใช่พวกหนูแล้วมั้ง” เยาวชนกลุ่มที่ผู้เขียนลงไปสัมภาษณ์ ร้องขึ้นเกือบพร้อมกัน

“เราไม่เคยคิดว่าตัวเองเสี่ยง” น้องทราย หนึ่งในกลุ่มเยาวชนที่มัก จะถูกครมมองว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์บอก

ทรายเล่าว่า เธอมักจะถูกครูตักเตือนเสมอเกี่ยวกับพฤติกรรม บางอย่างที่ทำให้ถูกมองว่าอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์

“ก็เป็นเรื่องเพื่อนผู้ชายนั่นแหละ อาจารย์อาจจะเห็นว่าสนิทสนม กับเพื่อนผู้ชายเกินไป แบบถูกเนื้อถูกตัว กอดคอ ตีหัวกันบ้าง อาจารย์ ก็กลัวว่าจะเกินเลย ยิ่งเห็นเราแต่งตัวแบบนี้อาจารย์ก็ยิ่งรู้สึกที่เราเสี่ยง”

แต่งตัว “แบบนี้” ที่ทรายว่าก็คือ เสื้อยืดรัดรูป บางตัวเป็นเสื้อแขนกุด กระโปรงหรือกางเกงขาสั้น แต่งหน้าทาปากนิดหน่อย ซึ่งเป็นแฟชั่น ของวัยรุ่นยุคนี้ โดยเฉพาะกางเกงขาสั้น

“ใครๆ ก็อยากสวยนี่พี่ แต่งตัวแบบนี้แล้วมันสวย ก็อยากแต่ง”

ทั้งพฤติกรรมที่สนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศและการแต่งตัวที่ ดูโฉบเฉี่ยวเกินไปในสายตาของผู้ใหญ่ ทรายจึงมักจะได้รับคำตักเตือน อยู่เสมอ

“ส่วนใหญ่จะเตือนให้เราแต่งตัวเรียบร้อยหน่อย อย่าทำตัวสนิทสนม กับเพื่อนผู้ชายเกินไป พอเราบอกว่าเป็นเพื่อนกัน เขาก็พยายามถาม อีกว่าเรามีแฟนหรือยัง ซึ่งเขาอาจจะจินตนาการไปอีกว่า เราคงมีอะไร กับแฟนแล้ว แบบว่าเสี่ยงไปแล้ว” ทรายหัวเราะ

หนคิดว่ตัวเอง
ก็เคยเฉียด
จะมีเพศสัมพันธ์”

“แต่ก็ไม่ได้
แปลว่าผมจะเป็น
เหมือนเพื่อน
ทุกอย่าง”

“โหพี่...
ไม่ใช่พวกหนู
แล้วมั้ง”

ผมก็เคยรู้สึกว่
ขี้เกียจเรียน
ไม่ยอกเรียนแล้ว
บางทีก็ยอก
ลองกินเหล้า
แบบเพื่อนด้วย

อย่าใช้วิธีคิด
ของตัวเอง
ไปตัดสินคนอื่น

แต่ทั้งคู่เลือกที่จะไม่ทำแบบนั้น ไม่ใช่เพราะคำตักเตือนของใครๆ ที่ทำให้หวนคิด แต่เป็นเพราะทั้งคู่ได้คิด ไตร่ตรองด้วยตัวเองแล้วว่า หากทำเช่นนั้นจะเกิดผลอะไรตามมาบ้าง

“ผมคิดว่า ผมผ่านช่วงเฉียดที่จะเสี่ยงมาด้วยตัวของผมเองนะ สถานการณ์ตอนนั้นมันมีแค่ตัวเรา เราก็ต้องคิด ตัดสินใจเอง ผู้ใหญ่ ไม่ได้อยู่กับเราตลอดเวลา ไม่ได้เตือนเราได้ตลอดเวลา” เอกพูด ทนายเสริมว่า “ที่เอกพูดก็เป็นเหตุผลที่ทำให้เราบอกพี่ (ผู้เขียน) ว่าทำไมเราถึงไม่คิดว่าตัวเองเสี่ยง เพราะเราคิดว่าเราคิด ตัดสินใจ และรับผิดชอบตัวเองได้ไง อันนี้พูดจริงนะ เด็กที่ห้องบ้าง มีปัญหาเรื่อง ยาเสพติดบ้าง เรียนไม่จบบ้าง พี่ไปดูเถอะ ไม่ใช่เด็กอย่างพวกหนูหรอก เป็นเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่อาจารย์อาจจะคาดไม่ถึงถึง”

คำพูดของทนาย สอดคล้องกับคำบอกเล่าของอาจารย์กาญจนา หลวงจอก แห่งโรงเรียนบางแพปฐมพิทยาที่ว่า เด็กที่ต้องออกจากการเรียนส่วนใหญ่แล้วไม่ใช่เด็กที่เรียนไม่ได้ บางคนถึงขั้น “เรียนดีด้วยซ้ำ แต่พอเกิดปัญหาเช่น ตั้งครรภ์ หรือมีเรื่องทะเลาะวิวาท ก็ถูกให้ออก ซึ่งหากว่ากันตามจริงแล้ว เด็กกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เรียนได้ไปจนถึงเรียนดี”

“เด็กกลุ่มที่อาจารย์คาดไม่ถึง ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นแบบเราไง เขาไม่ได้แต่งตัวแบบเรา ไม่ได้มีที่ทำสนิทสนมกับเพศตรงข้ามแบบเรา อาจารย์ก็เลยไม่ได้ตักเตือน” ทนายพูดด้วยน้ำเสียงที่เหมือนจะน้อยใจ แต่ก็บอกเราว่าเธอไม่ได้คิดอะไรมาก

ในขณะที่เอกบอกว่า หากผู้ใหญ่จะไม่เหมารวม ไม่ตีตราพวกเรา ไม่เห็นว่าเราเป็นกลุ่มเสี่ยงก็จะดีมาก

“แต่นั้นก็เป็นสิ่งที่ประเมินได้ยากเหมือนกันนะ” ผู้เขียนว่า เพราะคนเราย่อมประเมินคนอื่นจากลักษณะภายนอกที่ได้เห็นก่อน

“ถ้าเจอกันครั้งแรกแล้วถูกมองแบบนั้นก็ไม่ใช่ไร แต่เราคิดว่าอาจารย์รู้จักเราในระดับหนึ่งแล้ว ถ้าใช้วิธีคุยกับเรา พิจารณาเราให้ครบทุกรสก่อน ก็อาจจะเห็นบางมุมของเราที่ไม่ได้เป็นอย่างที่อาจารย์คิด หรือไม่ก็อย่าใช้วิธีคิดของตัวเองไปตัดสินคนอื่น เพราะคนเรามีวิธีคิดไม่เหมือนกัน แต่เราทุกคนรักตัวเองเหมือนกัน”

การถูกมองว่าเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงอาจจะไม่ส่งผลอะไรมากกับเด็กกลุ่มนี้ เพราะทรายและเอกก็ยืนยันว่า การถูกตักเตือน ไม่ว่าจะด้วยความหวังดีหรือไม่ก็ตาม ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเธอและเขา การทำให้เด็กได้เรียนรู้และคิด วิเคราะห์ ได้เองต่างหากที่จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กสามารถออกไปเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่ “เสี่ยง” อย่างที่ผู้ใหญ่กลัวได้อย่างปลอดภัย

ในขณะที่ผู้ใหญ่ เป็นกังวลกับเด็กกลุ่มนี้มาก เรากลับพบว่า เด็กกลุ่มนี้สามารถเอาตัวรอดกับภาวะ “เสี่ยง” ของตัวเองได้ ส่วนเด็กกลุ่มที่ผู้ใหญ่ไม่ค่อยกังวลนั้น กลับกลายเป็นเด็กที่เสี่ยงไปแล้ว

ในการทำงานเรื่องเอดส์ คนทำงานเรื่องนี้พบว่า การรณรงค์เรื่องนี้กับคนที่ถูกมองว่าเป็น “กลุ่มเสี่ยง” เช่น ชายรักชาย หญิงบริการ ผู้ใช้สารเสพติด ไม่ได้ทำให้ตัวเลขของผู้ติดเชื้อรายใหม่ลดจำนวนลง เมื่อมาค้นสาเหตุก็พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่ไม่เคยคิดว่าตัวเองเป็นกลุ่มเสี่ยงมาก่อน หรือบางคนที่ยุติกว่าตัวเองเสี่ยง ก็จะไม่ไปรับบริการ

ด้านการป้องกัน เพราะใครล่ะจะยอมรับอย่างหน้าขึ้นตาบานว่า ฉัน
นี่แหละเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะติดเชื้อเอชไอวี

เหมือนกัน...ในการทำงานเรื่องเพศกับเยาวชน การมองว่าเยาวชน
ที่มีบุคลิกภายนอกแบบนั้นแบบนี้ น่าจะเสี่ยงต่อเรื่องเพศ แล้วเราก็
ทุ่มเทเวลา โอกาส ทุกสิ่งทุกอย่างไปให้เด็กกลุ่มนี้ ก็อาจจะไม่ได้
ทำให้ปัญหาเรื่องเพศในเยาวชนลดลง เพราะความเสี่ยงไม่ได้ขึ้นอยู่กับ
กับรูปลักษณะภายนอก แต่เป็นเรื่องของพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นได้
กับทุกคน 🌟

เยาวชน
การก้าวพลาด
และโอกาส
ที่ผู้ใหญ่ให้ได้

เคยตั้งคำถามใหม่ว่า การตั้งครรรกในวัยเรียนเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้เยาวชนไม่ได้เรียนต่อจริงหรือเปล่า?

อร คุณแม่ลูกสามคนหนึ่ง ซึ่งอดีตเคยตั้งครรรกเมื่อเรียนอยู่ชั้น ปวช.2 เล่าว่า เธอเป็นคนหนึ่งที่ไม่สามารถเรียนต่อได้ เพราะตั้งครรรกขึ้นมาเสียก่อน มาฟังเรื่องราวของเธอกัน

:: เรื่องเล่าจากเยาวชนที่ต้องเป็น “แม่”

อรเล่าว่าตอนคบกับแฟนนั้นอายุ 16 – 17 เรียน เธอกับแฟนเจอกันที่ร้านเกมส์แห่งหนึ่ง จากนั้นจึงขอเบอร์โทรศัพท์กัน ใช้การโทรคุยกันระยะหนึ่ง แล้วก็เริ่มไปมาหาสู่กัน ส่วนใหญ่แฟนจะไปหาเธอที่วิทยาลัย บางครั้งเธอก็นั่งรถมาหาเขาบ้าง คบกันอยู่หลายเดือนก่อนจะมีอะไรกัน

เมื่อถามว่า อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์กับแฟน อรก็ตอบไม่ได้เหมือนกัน

"ก็คงหลายอย่าง เช่น นิสัยใจคอ เพราะการที่เราคบใครมาระยะหนึ่ง เราก็จะเห็น จะรู้ว่านิสัยใจคอเขาเป็นอย่างไร ก็คิดว่า เขานิสัยดี คุยดี แล้วก็เป็นเรื่องของบรรยากาศด้วย ก็อาจจะบรรยากาศพาไป ส่วนหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งคิดว่ามันเป็นวัฏจักร หมายถึงว่า คนเราคบกันวันหนึ่งมันก็ต้องมีอะไรกัน เพื่อนเราก็เป็นอย่างนี้ แต่จริงๆ แล้วก็ไม่เคยคิดว่าจะมีอะไรกับแฟนนะ เพราะหวังว่าจะเรียนจนจบปริญญาตรี มีงานทำดี ๆ มีเงินเลี้ยงพ่อแม่"

และแม้ว่าออร์จะถูก "เตรียม" ด้วยการเรียนเพศศึกษามาก่อน แต่เมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์จริง การไม่ได้ประเมินมาก่อนว่ามีโอกาสจะมีเพศสัมพันธ์ จึงทำให้ไม่ได้เตรียมเรื่องการป้องกัน

“พอมีอะไรกันไปแล้วก็คิดถึงเรื่องป้องกันละ แฟนก็ไปซื้อยาคุมฉุกเฉินมาให้ ก็มีอะไรกันสามสี่ครั้ง ก็กินยาคุมฉุกเฉินทุกครั้ง แต่ว่ามีแต่ครั้งแรกที่กินครบ 2 เม็ด แต่สองสามครั้งหลังๆ กินแค่เม็ดเดียวคือเราก็ไม่รู้ด้วยว่า ยาคุมฉุกเฉินนี้มันใช้ยังไง”

ข้อเท็จจริงคือ ยาคุมฉุกเฉินมีประสิทธิภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์เพียง 85 เปอร์เซ็นต์ นั่นหมายความว่าผู้ใช้จะต้องแบกรับความเสี่ยงในการตั้งครรภ์อีก 15 เปอร์เซ็นต์ ทั้งยังไม่ช่วยป้องกันเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งทำให้ออร์กังวลใจอยู่บ้างว่าถ้าท้องจะทำอย่างไรจะได้เรียนต่อไหม ใครจะเลี้ยงลูก พ่อแม่จะรู้สักอย่างไร อนาคตเธอจะเป็นอย่างไร ฯลฯ

ความกังวลของออร์เริ่มมากขึ้นเมื่อประจำเดือนไม่มา เธอจึงไปซื้อที่ตรวจการตั้งครรภ์มาตรวจด้วยใจที่หวังว่า ความกังวลของเธอจะไม่เป็นจริง แต่...ความจริงคือตรงกันข้าม ในวัย 17 ปี ออร์กำลังตั้งครรภ์ลูกคนแรก

“ตอนนั้นก็ปรึกษากับแฟน ตอนแรกก็จะเอาเด็กออก เราก็ปรึกษากับเพื่อนด้วย เพื่อนก็เลยแนะนำคลินิกทำแท้งให้ ชั้นล่างก็เป็นคลินิกทำฟันธรรมดาๆ นี่แหละ แต่ชั้นบนเป็นที่ทำแท้ง เราเข้าไปแล้วใจเสียเลยเห็นคราบเลือดบนพื้น บรรยากาศก็แย่ เสียงห้องข้างๆ ก็ร้องแบบเจ็บปวดเราก็เลยกลัว เดินออกมาตัดสินใจไม่เอาเด็กออก พอตัดสินใจอย่างนี้แฟนก็บอกว่าจะรับผิดชอบ จะให้พ่อแม่มาขอ แต่ขอจบวชก่อนเพราะ

ที่บ้านเตรียมงานบวชไว้หมดแล้ว เราก็คิดว่ารอดได้ ท้องสาวคงไม่ใหญ่
มาก น่าจะไม่มีใครสังเกตเห็น”

แต่ทุกอย่างเป็นไปได้ในทางตรงกันข้ามกับที่เธอคิดไว้หมด พ่อแม่
และญาติๆ รับรู้เรื่องการตั้งครรภ์ของเธอ บทสรุปของเรื่องนี้จึงจบลง
ที่การแต่งงานระหว่างเธอกับแพน ซึ่งทำให้วิถีชีวิตของเธอต้องปรับ
เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ออกลายเป็นแม่บ้าน เป็นคุณแม่
ที่ต้องเลี้ยงลูกที่เกิดมา ต้องช่วยที่บ้านสามีทำงานซึ่งเป็นกิจการของ
ครอบครัว ทั้งๆ ที่ใฝ่อยากเรียนต่อ อย่างน้อยก็ขอให้จบ ปวช.

“เคยคิดจะเรียนต่อหลังจากคลอดลูกคนแรกแล้ว เพราะพ่อแม่เรา
เขาก็จะเลี้ยงลูกให้ แต่แม่แพนไม่ให้เรียน เขาเป็นครอบครัวคนจีน
แต่งงานแล้วสะใภ้ก็ต้องอยู่ที่บ้านเดียวกัน ต้องเลี้ยงลูก ทำงานบ้าน อีกอย่าง
เขากลัวว่าถ้าเราเรียนต่อเราจะไปเจอคนใหม่ จะทิ้งลูกชาย ทิ้งหลาน
เขา เราก็เลยไม่ได้เรียน ถ้าเราขอจะเรียนก็ต้องทะเลาะกันแน่ เราก็ต้อง
เลือกที่จะประคับประคองชีวิตครอบครัวเอาไว้”

อร ไม่ได้เป็นเยาวชนคนเดียวที่เมื่อตั้งครรรค์แล้วต้องออกจากโรงเรียน
การที่อรเลือกที่จะประคับประคองชีวิตครอบครัวแทนที่จะ “หัก” กับ
คนรอบข้างด้วยการไปเรียนต่อก็เป็นทางที่อรได้ตัดสินใจแล้วว่าดีที่สุด
สำหรับชีวิตในตอนนั้นของเธอ

ยังมีเยาวชนอีกมากที่มีชีวิตแบบอร แล้วเราจะช่วยเยาวชนกลุ่มนี้
ได้อย่างไรบ้าง หรือจะปล่อยให้พวกเขา “ตกหล่น” ไปจากระบบการศึกษา

ทั้งๆ ที่ผู้ใหญ่มักจะย้ำเตือนอยู่ตลอดเวลาว่า การเรียนเป็นสิ่งสำคัญ
อันดับต้นๆ ของเยาวชน

:: เรื่องเล่าของผู้ใหญ่ที่สร้างโอกาส

กรณีของอริที่ต้องออกจากโรงเรียนเพื่อดูแลลูกและประดับประดา “ครอบครัว” ให้เดินไปข้างหน้าได้ ไม่ต่างจากเยาวชนอีกหลายคนที่ อาจารย์กาญจนา หลวงจอก แห่งโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา ได้พบ

“คำถามคือจะปล่อยให้เด็กเหล่านี้หลุดออกจากการเรียนรู้ไป หรือ มีวิธีการบางอย่างที่โรงเรียนสามารถทำได้เพื่อช่วยเด็กเหล่านี้” อาจารย์กาญจนา ตั้งคำถามก่อนการสนทนาจะเริ่มต้นขึ้น แล้วก็ยกตัวอย่างกรณีของโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา

“โรงเรียนบางแพก็มีปัญหาแบบนี้หลายคน แล้วเด็กก็ไปเรียนที่โรงเรียนหนองชุมแสง จ.เพชรบุรี ผู้อำนวยการโรงเรียนก็ตั้งคำถามว่า ทำไมเด็กเราต้องไปไกลถึงตรงนั้น ทำไมโรงเรียนเราไม่ช่วยเหลือ ไม่ให้โอกาสเขา มีเด็กไม่จบหลายกรณี เช่น เด็กท้อง เด็กมีปัญหาด้านการเรียนปนๆ กันไป แต่ปัญหาร่วมคือเรียนไม่จบ และไม่กลับมาเรียนอีก”

นี่จึงเป็นที่มาของโรงเรียนตามอัธยาศัย

อาจารย์กาญจนาได้ขยายความต่อไปว่า โรงเรียนตามอัธยาศัย เป็นการเรียนการสอนตาม “ความพร้อม” ของผู้เรียน โดยไม่มีเรื่อง กำหนดเวลามาเป็นเงื่อนไขในการศึกษา

“ทางที่ครูผู้สอนจะให้คำแนะนำ ให้แนวการศึกษา แนวการประเมินผล แล้วให้ผู้เรียนไปเรียนรู้อย่างไร บางวิชาก็ต้องมาสอบ แต่บางวิชาที่เน้นการทำงานส่ง หรือทำทั้งสองแบบขึ้นอยู่กับธรรมชาติวิชา ซึ่งแล้วแต่วิธีการวัดผลของครูแต่ละท่าน แต่จะไม่มีกรรมการมานั่งสอน ผู้เรียนจะต้อง

ไปศึกษาเพิ่มเติม หรือไปให้ใครสอนก็ได้ ครูก็ได้คาดคั้นว่าจะต้องทำงานเสร็จภายในเวลาเท่านั้นเท่านี้ หรือถึงเวลาหนึ่งแล้วต้องมาสอบ แต่จะบอกผู้เรียนว่า “พร้อม” เมื่อไรแล้วมาสอบ ดังนั้นจะเรียนจบช้าหรือเร็วก็ขึ้นอยู่กับผู้เรียนเอง”

เป้าหมายสำคัญของโรงเรียนแห่งนี้คือการช่วยให้เด็กเรียนจบ ไม่ได้เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ เพราะเด็กบางคนไม่ผ่านแค่วิชาเดียวเท่านั้นก็ทำให้เรียนไม่จบ หรือบางคนเรียนดีอยู่แล้ว แต่เกิดอุบัติเหตุชีวิตขึ้นมาเสียก่อน ทำให้ไม่สามารถเรียนต่อในโรงเรียนเดิมได้ การเรียนการสอนแบบตามอัธยาศัยจึงจะช่วยให้เด็กได้มีเวลาจัดการชีวิตของตัวเองพร้อมๆ กับเรียนหนังสือไปด้วย

แต่การทำงานแบบนี้ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย อาจารย์กาญจนาเล่าว่า หากผู้อำนวยการไม่เห็นความสำคัญ หรือไม่ “หนักแน่น” มากพอ ก็อาจท้อกับเสียงลือเสียงเล่าอ้างในระยะแรก เช่น ครูบางท่านก็รู้สึกว่าการที่เด็กกลุ่มนี้ไม่รับผิดชอบตัวเอง ถึงเรียนไม่จบ กลัวเด็กพวกนี้จะเข้ามาเป็นตัวอย่างไม่ดีให้เด็กคนอื่นๆ และสองคือ เด็กจะทำให้ชื่อเสียงโรงเรียนเสีย เด็กที่เรียนจบออกไปก็จะเป็นไม่มีคุณภาพด้านวิชาการ

“แรกๆ เราก็เหนื่อยใจบ้างนะ แต่ ผอ.บอกว่าเรากำลังทำสิ่งดี เราช่วยเหลือคน ถ้ามันล้มลงจะไม่ได้ทำ ทำไปเรียนรู้ไป หาทางแก้ไขไปเรื่อยๆ ดีกว่า ซึ่งพอทำจริงๆ แล้วไม่ได้เลวร้ายอย่างที่คิด เด็กกลุ่มนี้ก็ได้ไม่ได้ทำร้ายใคร เป็นความกังวลล่วงหน้ามากกว่า และอีกอย่างเป้าหมายของเราที่ชัดเจนตั้งแต่ต้นว่า เราไม่ได้เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่เราอยาก让孩子ใช้ชีวิตได้ในสังคม เด็กเขามีเป้าหมายของเขา เพียงแต่เขาเจออุบัติเหตุชีวิตเลยตะกุกตะกักที่จะไปไม่ถึงเป้าหมาย ซึ่งพอได้โอกาสจากเรา เขาก็กลับไปสู่เป้าหมายของเขาได้”

โรงเรียนตามอัธยาศัยเปิดทำการเรียนมาแล้ว 2 ปี มีนักเรียนจบการศึกษาไปแล้วกว่า 100 คน ส่วนใหญ่จะนำวุฒิการศึกษาที่จบไปศึกษาต่อ บางส่วนก็ไปสมัครงานบ้าง ซึ่งหากกว่า 100 คนนี้ไม่มีวุฒิการศึกษาไปใช้ในการทำงานหรือเรียนต่อ อาจารย์กาญจนาบอกว่าก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเด็กเหล่านี้จะมีอนาคตเช่นไร

น่าเสียดายหากทั้งประเทศซึ่งมีโรงเรียนอยู่กว่าห้าหมื่นแห่งจะมีเพียงแค่โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาและโรงเรียนบางแพปฐมพิทยาที่มีการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ ทั้งๆ ที่เด็กกลุ่มนี้มีอยู่ทุกโรงเรียน

“อยากบอกว่าให้ทุกโรงเรียนได้ดูแลเด็กของตัวเอง ทำแบบนี้ไม่เสียหายอะไร ไม่ใช่เรื่องยากเย็น แต่หลายโรงเรียนพอเกิดเรื่อง บางครั้งเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ใช่เรื่องแบบสุดๆ จริงๆ ก็แนะนำให้เด็กออก ทำไมไม่ให้โอกาสเด็ก แต่ถ้าทำโครงการแบบนี้ในโรงเรียน เด็กจะได้ไม่ต้องออก ถ้าโรงเรียนบางแพ ไม่ได้ทำ เด็กจะไปอยู่ตรงไหน”

เป็นคำทิ้งท้ายของอาจารย์กาญจนาที่น่าคิดเป็นอย่างยิ่ง

ถ้าเราบอกว่า เยาวชนคืออนาคตของชาติ แล้วเราจะปล่อยให้เยาวชนกลุ่มหนึ่งซึ่งช่วงชีวิตหนึ่งเกิดอุบัติเหตุชีวิต กลายเป็นผู้ใหญ่ที่หาอนาคตตัวเองได้อย่างลำบากอย่างนั้นหรือ? ●

เรื่องเล่าจาก
“สมศักดิ์”
และ
“น้ำหวาน”

สมศักดิ์และน้ำหวาน อายุ 15 ปี สมศักดิ์เคยเรียนอยู่ชั้น ปวช.1 ที่วิทยาลัยเทคนิคแห่งหนึ่ง แต่ปัจจุบันถูกให้ออกเนื่องจากทำผิดกฎระเบียบของวิทยาลัยบ่อยครั้ง ส่วนน้ำหวาน ขณะนี้ยังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.1 ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งเช่นกัน โดยไม่รู้ว่าจะถูกให้ออกจากการเรียนเมื่อใด เพราะน้ำหวานเองก็ทำผิดกฎของโรงเรียนอยู่บ่อยครั้งเช่นเดียวกับสมศักดิ์

:: สถานการณ์ที่เกิดขึ้น

“สมศักดิ์” ที่เพิ่งถูกให้ออกจากการศึกษามาหมาดๆ เล่าให้ฟังว่าเขาเป็นนักเรียนห้องท้ายๆ ซึ่งนอกจากจะเรียนไม่เก่งแล้ว ยังมักจะมีเรื่องมีราวให้ถูกเรียกเข้าห้องปกครองเป็นประจำ โดยเริ่มตั้งแต่เข้าเรียนก็มีเรื่องทะเลาะวิวาท ชกต่อย กับนักเรียนชั้น ปวช.1 แผนกอื่น ซึ่งสมศักดิ์บอกว่าสาเหตุมาจากการมองหน้ากันแล้วไม่ชอบกัน และไม่ใช่ว่าเรื่องของเขาโดยตรง เป็นเรื่องของเพื่อน เขาเพียงแต่เข้าไปช่วยเพื่อน ทำให้ฝ่ายปกครองเรียกไปทำโทษด้วย

“อย่างแรกเลยเขาตีก่อนคนละที ตีก่อนที่จะถาม เอาหวายตี ตีกันทุกคน ตีก่อนแล้วค่อยคุย เราก็ไม่ถือว่าทำเกินกว่าเหตุหรอกเพราะเขาตีทุกคน ที่รู้สึกที่ไม่ชอบธรรมอยู่บ้างคือ เหมือนเขาเข้าข้างอีกฝ่าย เขาถามกลุ่มผมว่า ไปต่อยมันทำไม แต่เขาไม่เคยถามอีกฝ่ายว่า มาทำพวกผมทำไม”

หลังจากนั้น สมศักดิ์ถูกทำทัณฑ์บนโดยเชิญผู้ปกครองมารับรู้และถูกคาดโทษไว้ว่า หากมีเรื่องอีกก็จะถูกไล่ออก

“จริงๆ แล้ว การลงโทษของโรงเรียนมีหลายอย่าง และมีขั้นมีตอนของเขา ถ้าความผิดไม่ร้ายแรงก็ถูกให้วิ่งรอบสนาม วิดพื้น จากนั้นจะเป็นการลงโทษโดยให้บำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียน ถ้าทำผิดอีกจะพาไปบวชพราหมณ์ จากนั้นจึงเป็นการทำทัณฑ์บน ซึ่งแปลว่าต้องทำความผิดที่ร้ายแรงและถ้าทำอีกสุดท้ายก็จะถูกไล่ออก”

แต่การไล่ออกไม่ใช่วิธีการลงโทษที่รุนแรงที่สุด ในความเห็นของสมศักดิ์มองว่า การเชิญผู้ปกครองต่างหากถือเป็นการลงโทษที่รุนแรงที่สุดเพราะลึกๆ แล้วเขาเองก็ไม่อยากให้พ่อแม่ไม่สบายใจจริงๆ แล้วเขาไม่อยากให้พ่อแม่มารับรู้ด้วยซ้ำว่าเขาถูกลงโทษอย่างไรบ้างที่โรงเรียน ยกเว้นกรณีที่เป็นจริงๆ

“ถ้าผมถูกลงโทษแบบที่รับไม่ได้ พ่อแม่ก็คงจะต้องรู้ เพราะผมจะลาออก ที่รับไม่ได้สุดๆ เลยนะคือการตบหัว ผมเคยถูกอาจารย์ฝ่ายปกครองตบหัวตอนเรียน ม.ต้น ผมโกรธมาก จะลาออกเลย แต่พอดีที่สาวผมเป็นครูฝึกสอนอยู่ที่โรงเรียนนั้น ก็เลยเคลียร์กันได้ ผมก็ประคับประคองตัวเองให้เรียนจบ ม.3 ให้ได้”

ทุกวิธีการลงโทษที่สมศักดิ์เล่าให้เราฟัง เขาย้ำว่าไม่ได้ผล เพราะไม่อย่างนั้น ปีหนึ่งๆ คงไม่มีนักเรียนถูกไล่ออกเป็นร้อยคน และตัวเขาเองแม้จะเคยถูกลงโทษก็ยังทำพฤติกรรมแบบนั้นอยู่

“วิธีการลงโทษไม่เหมาะสม” สมศักดิ์ดีว่า “แต่อาจารย์คงคิดว่าถ้าไม่ดี ก็ไม่รู้จะทำยังไง ซึ่งถ้าเป็นผมนะ การลงโทษแบบที่ให้บำเพ็ญประโยชน์ ต่อสาธารณชนน่าจะดีกว่า ที่ไม่ชอบสุดๆ คือพาไปบวชพราหมณ์ ผม เซ็ดเลย ต้องกินมังสวิรัตี้ มัธยมมาน ที่สำคัญไม่ยอมให้ลงโทษด้วยการไล่ออกหรือตัดคะแนนจิตพิสัย คะแนนจิตพิสัยเต็ม 20 ผมเคยถูก หักหมดเลย แปลว่ายังไงผมก็ไม่ผ่านอยู่แล้ว ซึ่งการไล่ออกและการ ตัดคะแนนมันส่งผลต่อการเรียน”

ส่วน **น้ำหวาน** นักเรียนหญิงชั้น ปวช.1 แม้จะยังมีสถานภาพเป็น นักเรียนแต่เธอก็พูดเหมือนสมศักดิ์ดีว่า เธอเป็นนักเรียนห้องท้ายๆ ที่มัก ถูกเพ่งเล็ง แค้นขยับตัวก็ผิดพร้อมที่จะถูกลงโทษได้เสมอ

“แบบไหนล่ะ?” น้ำหวานถามถึงวิธีการที่เธอถูกครูฝ่ายปกครอง ทำโทษ “โดนทุกอย่างแหละยกเว้นยังไม่ถูกไล่ออก” แล้วก็เล่าให้ฟังว่า “ไม่รัดผมถูกตัดผม ถูกตัดแบบรัดอีกไม่ได้ ทาปากมาถูกด่าว่าเป็นกะหรี่ ทั้งๆ ที่คนด่าเราก็อปากแดงกว่าเราเสียอีก กระโปรงผิตระเบียบก็ถูกยึด”

แล้วได้ผลหรือเปล่า? น่าจะเป็นคำถามที่หลายคนอยากฟังคำตอบ ซึ่งโดยมิได้นัดหมาย คำตอบของน้ำหวานเหมือนกับคำตอบของสมศักดิ์ดี อย่างไม่ผิดเพี้ยน

“ได้ผลตอนที่อยู่ต่อหน้า ลับหลังเราก็อทำเหมือนเดิม อยู่ต่อหน้า อยากให้รัดผมไซ้ใหม่ เราก็อรัด แต่พออาจารย์เดินไปแล้ว เราก็อปล่อยผม อย่างเก่า หนูมีเหตุผลของหนูที่จะปล่อยผมยาวแบบนี้ อาจารย์เอง ต่างหากที่ไม่ถาม เจอหน้าก็ตัดผมอย่างเดียว”

:: กฎกับผู้ใช้ : มุมมองของผู้ถูกใช้กฎนั้น

ถ้าหยิบกรอบรัฐธรรมนูญมาประกอบเรื่องเล่าจาก “สมศักดิ์” และ “น้ำหวาน” ก็ต้องบอกว่า ไม่ว่าจะครูหรือศิษย์ ต่างก็มีสิทธิเสรีภาพในเนื้อตัว ร่างกายของตัวเองเท่าๆ กัน และคงไม่มีใครอยากให้คนอื่นมากระทำการใดๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธินั้น

สำหรับนักเรียนอย่าง “สมศักดิ์” และ “น้ำหวาน” ทั้งคู่บอกว่ายอมรับในกฎระเบียบที่โรงเรียนสร้างขึ้น เพราะถือว่า โรงเรียนเป็นสิ่งคมย่อยที่ต้องการกติกาบางอย่างเพื่อให้ทุกชีวิตในสังคมนั้นดำเนินไปอย่างปกติสุข ซึ่งรวมถึงการยอมรับการถูกลงโทษเมื่อละเมิดกติกานั้นด้วย

“กฎระเบียบบางอย่างมันก็ดี แต่คนใช้กฎนั้นต้องยุติธรรมด้วย” สมศักดิ์ว่า “ตอนผมถูกตีเรื่องทะเลาะวิวาท อาจารย์ตีพวกผมก่อน ทำท่าว่าจะไม่ตีอีกฝ่าย ผมเห็นว่ามันไม่ถูกต้อง เพราะ 1.อาจารย์ไม่ถามเลยว่ามันเกิดอะไรขึ้น ใครผิด ใครถูก ขนาดศาลยังได้สอบสวนก่อนตัดสิน แต่อาจารย์ไม่ทำอย่างนั้น อาจารย์ลงโทษก่อนได้สอบสวน และ 2.อาจารย์ถามพวกผมว่า มึงไปต่อยมันทำไม แปลว่า อาจารย์เห็นว่าพวกผมผิดไปแล้ว โดยที่ยังไม่ถามเลย ถ้าผมไม่ท้วงว่า ทำไมตีแต่พวกผม ไม่ตีอีกฝ่าย อาจารย์ก็คงไม่ตีอีกฝ่ายแน่ๆ”

เช่นเดียวกับน้ำหวานที่บอกว่า

“ก่อนจะลงโทษ หนูอยากให้อาจารย์ถามก่อนว่า หนูทำอย่างนั้นทำไม เช่น เรื่องไม่รัดผม ถ้าอาจารย์ถามหนูก็จะบอกไปว่า ก็อาจารย์ตัดผมหนูเสียไม่เป็นทรง มันรัดไม่ได้ หรือถ้าบางวันสระผมมา ผมมันยังเปียกอยู่ จะรัดได้อย่างไร แต่อาจารย์ไม่ถามหรอก เพราะพวกหนูเป็นนักเรียนที่อยู่ในแบล็กลิสต์ของอาจารย์ไปแล้ว”

แม้ “น้ำหวาน” จะยังไม่ถูกให้ออกจากการเรียนเหมือนสมศักดิ์ แต่เธอก็เลือกที่จะไม่เข้าเรียนวิชาที่อาจารย์ฝ่ายปกครองเป็นผู้สอน เหตุผลเพราะไม่อยากจะไปนั่งฟังเสียงบ่น คำ ซึ่งเธอเองก็คาดเดาได้ว่าคงสอบตกวิชาดังกล่าว แต่เธอก็เลือกที่จะสอบซ่อมเอาที่หลัง

ส่วน “สมศักดิ์” ขณะนี้อยู่ระหว่างการรอสมัครเรียนใหม่ในสถานศึกษาเดิม

“ก็เป็นอย่างนี้ทุกปี พวกที่ถูกให้ออกก็สมัครใหม่ได้ เริ่มเรียนใหม่ได้ แต่ผมอยากถามว่า จะดีกว่าไหมถ้าจะไม่ไล่ผมออก ใช้วิธีปรับ-ปกครองกันไปให้เรียนจบ มีปัญหาที่มาคุยกัน จะได้ไม่เสียเวลาซึ่งกันและกัน แทนที่จะทนเห็นหน้าผมแค่ 3 ปี ไล่ออกแบบนี้้อาจจะต้องเห็นหน้าผมมากกว่า 3 ปีก็ได้ เพราะยังไงผมก็ยังอยากเรียนให้จบ ปวช.3”

:: ทางเลือกที่มากกว่าการทำโทษ

จบการพูดคุยกับ “สมศักดิ์” และ “น้ำหวาน” ซึ่งไม่ว่าทั้งสองคนจะทำผิดกฎ กติกา ที่โรงเรียนตั้งไว้จริงหรือไม่ แต่ความจริงแน่ๆ ที่ได้พบคือ การกระทำของครู ที่เป็นการละเมิดสิทธิในเนื้อตัว ร่างกายของนักเรียน (แม้ว่าครูจะรู้สึกว่าเป็นตัวเองมีอำนาจเหนือกว่านักเรียนก็ตาม) ไม่ได้ส่งผลเชิงบวก หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนได้ ตรงข้ามกลับทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกต่อต้านทั้งตัวครูและเนื้อหารายวิชาที่ครูสอน ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อใครเลยทั้งนักเรียน ครู สังคมโรงเรียน กระทั่งสังคมในระดับประเทศ

การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพในสิทธิ เสรีภาพซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะคนๆ นั้นจะอาวุโสน้อยกว่า หรืออยู่ในสถานภาพใดๆ

บอกเล่าไว้ท้ายเรื่อง

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ.2550 มาตรา 4 บัญญัติถึงเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลว่าย่อมได้รับความคุ้มครอง ในขณะที่มาตรา 32 บัญญัติไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

คำถามคือ เอาเข้าจริงแล้ว ปัจจัยที่จะทำให้คนในสังคม ซึ่งหมายถึงคนทุกเพศ ทุกวัย ได้รับการคุ้มครองด้านสิทธิ เสรีภาพ ในเนื้อตัวร่างกายของตนเองเป็นเรื่องของ “กฎหมาย” แต่เพียงอย่างเดียวหรือเปล่า?

ในรั้วโรงเรียน ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ระบุว่า “การลงโทษ” หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน และระบุนโทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด มี 4 สถาน ดังนี้

- (1) ว่ากล่าวตักเตือน
- (2) ทำทัณฑ์บน
- (3) ตัดคะแนนความประพฤติ
- (4) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

นอกจากนี้ ยังห้ามลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธ หรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติการณ์ประกอบการลงโทษด้วย

ถ้าผู้ใหญ่
ให้โอกาส...
เยาวชนอย่างเรา
ก็ทำได้

ข้อเขียนชิ้นนี้ขอเริ่มต้นด้วยการชวนอ่านสุภาษิต สำนวนไทย เหล่านี้
พร้อมแล้วขอเชิญทัศนา

“ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อน”

“เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด”

“เด็กอมมือ”

“วัดรอยเท้า”

อย่าเพิ่งเข้าใจผิดว่า ข้อเขียนชิ้นนี้กำลังให้ความรู้เรื่องภาษาไทย
เพราะสำนวน สุภาษิตที่ยกมานี้เกี่ยวข้องกับ “เด็ก” และ “ผู้ใหญ่”

“ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อน” หมายถึง ผู้ใหญ่เกิดก่อนจึงมีประสบการณ์
มากกว่าเด็กซึ่งเกิดทีหลัง “เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด” หมายถึง
ให้ประพฤติตามอย่างผู้ใหญ่แล้วจะปลอดภัย “เด็กอมมือ” หมายถึง
ผู้ไม่รู้ประสีประสา (แต่ทำไมต้องเอาเด็กมาใช้เปรียบด้วยก็ไม่รู้)
ส่วน “วัดรอยเท้า” นี้ ความหมายไม่ค่อยดีนิดหน่อย หมายถึง เทียบดูว่า
พอสู้ได้หรือไม่ เช่น ลูกศิษย์วัดรอยเท้าครู คอยเทียบตัวเองกับผู้ที่เหนือ
กว่าเพื่อชิงดี ชิงเด่น เช่น ลูกน้องวัดรอยตีนหัวหน้า ซึ่งถ้าพูดว่าเด็ก
คนนี้วัดรอยเท้าผู้ใหญ่ ความหมายก็ออกจะไม่ค่อยเป็นบวกเท่าไร

จริงๆ แล้วเด็กทำอะไรไม่ได้ หรือ ผู้ใหญ่ไม่ให้เด็กลองทำอะไรบ้าง
กันแน่?

มาหาคำตอบจากน้องๆ กลุ่ม “ข้าวต้มมัด” กันดีกว่า

ชุมนุมข้าวต้มมัดเกิดจากการรวมตัวของเยาวชน จาก 10 โรงเรียน ใน 2 จังหวัด คือจังหวัดราชบุรีและนครปฐม การรวมตัวจากต่างพื้นที่ มีความหมายในชื่อของ “ข้าวต้มมัด” ด้วย

“ข้าวต้มมัด เป็นชื่อที่พวกเราฟังมาก เพราะมีความหมายดี อย่าง กลีบทั้ง 2 ของข้าวต้มมัดก็เปรียบเสมือน 2 จังหวัด คือ ราชบุรีและ นครปฐม ตอกที่รัดกลีบก็เป็นดั่งความสัมพันธ์อันเหนียวแน่น ข้าวเหนียว คือพวกเราที่มาจากต่างที่ต่างถิ่นแต่ก็มารวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน ไข่ของข้าวต้มมัดยังมีถั่วดำ ซึ่งเป็นตัวแทนของความคิดเล็กๆ น้อยๆ ของกลุ่ม และสุดท้ายที่ขาดไม่ได้สำหรับข้าวต้มมัดคือกล้วย คำว่า กล้วยเราถือเคล็ดว่าไม่ว่าจะทำอะไรก็จะเป็นแค่เรื่องกล้วยๆ” น้องกิ่ง สมาชิกกลุ่มข้าวต้มมัดอธิบาย

ชุมนุมนี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2551 ในโครงการอบรม เยาวชนแกนนำของ 10 โรงเรียนใน 2 จังหวัด คือ ราชบุรีและนครปฐม หลังจากที่ได้ไปช่วยงานเวทีเพศศึกษา ซึ่งหลังจากงานจบ ความสัมพันธ์ ของเยาวชนเหล่านี้ไม่ได้จบไปตามงาน แต่ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นที่ ทำให้เยาวชนกลุ่มนี้รวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรม

“พวกเรามากจะทำค่ายให้ความรู้เรื่องเพศและเรื่องเอดส์ ก็จะมีชวน น้องๆ ที่โรงเรียนไปออกค่ายด้วยกัน ส่วนกลุ่มเราถ้าใครสะดวกก็ไป บางที่ก็ไปกันหมดทั้งกลุ่ม ประมาณ 20 กว่าคน อาจจะดูเยอะนะ แต่ คนเยอะก็จะได้ช่วยๆ กัน เพราะเราแบ่งงานกันตามถนัด ใครถนัด วิชาการก็ทำวิชาการ ใครถนัดสนทนาการก็ทำ แต่ถ้าวางก็ช่วยกัน”

นอกจากกิจกรรมค่ายแล้ว กลุ่มข้าวต้มมัดยังผลิตสื่อ เช่น ทำ หนังสือพิมพ์เสียงเยาวชนในงานเวทีวิชาการเพศศึกษา ทำหนังสือสั้นประกวด เช่น โครงการหนังสือมานูรี 3.5 : รักนะรัก แต่อยากจะปลอดภัย

ทำกิจกรรมเยอะแบบนี้ เชื่อแน่ว่าต้องถูกตั้งคำถามเรื่องการ “จัดสรรเวลา” เพราะทุกคนยังเรียนหนังสือ และอยู่ในช่วงเตรียมตัวสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย

“แรกๆ ก็ถูกตั้งคำถามเยอะ หลายคนกังวลว่า มาทำกิจกรรมแบบนี้ การเรียนจะเสีย พวกเราเลยแก้ปัญหาด้วยการนัดกันช่วงวันหยุด อาจารย์ก็เตือนว่าอย่าเอาแต่ทำกิจกรรมนะ ให้แบ่งเวลาให้ถูก แต่หลังๆ มานี้อาจารย์เริ่มเข้าใจแล้ว”

น้องอีกคนเสริมว่า “ผู้ใหญ่ชอบมองว่าเป็นเด็กต้องเรียนอย่างเดียว แต่อยากบอกว่าสองอย่างนี้ไปด้วยกันได้ เรียนด้วย กิจกรรมด้วย เราทำได้ ขึ้นอยู่กับการจัดการเวลาของเรา เราทำได้ทั้งสองอย่างได้”

ขณะที่พูดคุยกัน เราได้ข้อมูลว่าน้องๆ กลุ่มนี้หลายคนสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้แล้ว ซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันอย่างดีว่า แม้จะแบ่งเวลามาทำกิจกรรม ก็ไม่ได้ละทิ้งหน้าที่การเรียน

นอกจากนี้ ด้วยวัยที่ยังเป็น “เยาวชน” เมื่อต้องออกไปทำกิจกรรมต่างพื้นที่ จึงทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นห่วง น้องคนหนึ่งเล่าว่า

“แรกๆ แม่เป็นห่วงมาก คอยถามว่าจะไปไหน กลับเมื่อไหร่ แต่หลังๆ เขาก็ไม่ค่อยถามแล้ว เพราะเห็นว่าเราไม่ได้เหลวไหลอะไร เราไปทำงาน แต่เราก็บอกว่าเราไปที่ไหน จะกลับเมื่อไหร่ ไปทำอะไร พ่อกับแม่จะได้ไม่ห่วง ซึ่งเมื่อเราทำได้ตามที่บอกไว้ เขาก็จะยิ่งไว้ใจ รู้ว่าเราไม่ได้ไปทำอะไรเสียหายแน่ๆ”

กลับมาคุยเรื่องกิจกรรมที่น้องๆ ทำกันต่อ

แน่นอนว่า การทำกิจกรรมไปด้วย เรียนไปด้วย ย่อมหนักหนาสาหัสพอสมควร

“อย่างที่บอก เรื่องการแบ่งเวลาไม่ใช่ปัญหา การไม่เปิดโอกาสให้เราได้คิด ได้ทำต่างหากที่ทำให้รู้สึกเหนื่อย” กิ่งเล่า แล้วอธิบายต่อ “มีเสียน้ำตาบ้าง เพราะถูกกดดันจากอาจารย์ คืออาจารย์ก็กลัวว่าเราจะทำไม่ได้ ก็มาช่วยเยอะ ไม่เปิดโอกาสให้เราคิด เราคิดแต่เราไม่ได้ทำ ก็ทำให้เครียด ก็ต้องมาระบาย มาคุยกับเพื่อน หาทางค่อยๆ คุยกับอาจารย์ หรือให้พี่ๆ คนอื่นช่วยพูด หลากๆ คนช่วยกันพูด คำพูดเราจะมีน้ำหนักมากขึ้น ยิ่งไงเสียเราก็อยากลองทำตามวิธีคิดของเรา ก่อน จะได้เรียนรู้ว่าวิธีคิดแบบนี้ทำไปแล้วจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ”

การได้ลองคิด ได้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเอง ทำให้เยาวชนกลุ่มนี้เห็นว่าได้ประโยชน์มากเพราะจะสามารถเอาชีวิตรอดในสังคมได้อย่างสบาย

“คงเป็นเพราะการทำกิจกรรมทำให้เราเจอปัญหา พอเจอปัญหา เราก็จะหาทางแก้ไข ต้องคิด วิเคราะห์ ปรึกษาหารือกับคนอื่น เพื่อให้ปัญหานั้นผ่านพ้นไปได้ ซึ่งถ้าเรียนอย่างเดียว มันอยู่แต่กับหนังสือ พอเจอปัญหาจริงๆ มันไปไม่ถูกว่าจะแก้ยังไง”

ผู้เขียนเองได้ลงไปสัมผัสเวลาที่น้องๆ กลุ่มนี้ทำกิจกรรม สังเกตว่าหากมีข้อขัดแย้งขึ้นมา ทุกคนจะแสดงความคิดเห็น แล้วพิจารณาร่วมกัน อีกครั้งว่า ความเห็นหรือข้อเสนอแบบใดน่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ซึ่งกว่าจะแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอของตัวเองได้ น้องๆ แต่ละคนคิดหนักทีเดียว และเมื่อความเห็นของตัวเองไม่ได้ถูกเพื่อนในกลุ่มเลือก ก็ยอมรับว่าความเห็นหรือข้อเสนอ นั้นยังไม่เหมาะที่สุดสำหรับการแก้ปัญหา ซึ่งเท่ากับได้ฝึกการฟัง การยอมรับความเห็นของผู้อื่นไปในตัว

“กระบวนการแบบนี้ มันจะเอาไปใช้ได้ในอนาคต เวลาเราโตเป็นผู้ใหญ่เจอปัญหาเรื่องงาน เวลาความเห็นของเรากับเพื่อนร่วมงานไม่ตรงกัน เราจะได้ไม่รู้สึกโกรธ เกลียด เพราะได้ฝึกเรื่องการเสนอความเห็น การรับฟัง และการยอมรับในเหตุผลที่แตกต่างไว้แล้ว ตั้งแต่เราทำกิจกรรม” ดอน หนึ่งในสมาชิกกลุ่มข่าวต้มมัดว่า

ด้านศักยภาพของตัวเอง เขารชนกลุ่มนี้มองว่า ตัวเองมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ทุกคนแย่งกันตอบว่า

“เราโตขึ้น คิดได้มากขึ้น แม่ก็บอกว่า เราโตขึ้น เราคิดเป็น คิดได้ด้วยตัวเอง”

“เราได้พัฒนาทักษะการวางแผนการทำงาน ต้องวางแผนการทำงานเพื่อให้งานออกมาดี”

“เรากล้าแสดงออกมากขึ้น”

“เรารับผิดชอบต่อตัวเองและคนอื่นมากขึ้น นัดน้องก็ต้องตรงเวลา เราก็ต้องมีวินัยในตัวเอง”

“เรากล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น กล้าแสดงเหตุผลกับผู้ใหญ่ ก็อาจจะมีการมองบ้างว่าเราดื้อ แต่เราก็มีเหตุผล”

เมื่อพูดถึงอนาคตของกลุ่มข่าวต้มมัด กิ่งเล่าให้ฟังว่า “จริงๆ แล้วไม่ค่อยห่วงหรอกว่าจะไม่มีใครทำต่อ เพราะมีน้องๆ สนใจอยากมาร่วมกลุ่มทำกิจกรรมกับเรากันเยอะมาก เพียงแต่ตอนนี้เราก็ยังต้องพึ่งเรื่องทุนจากผู้ใหญ่ ในอนาคตเราอยากอยู่ได้ด้วยตัวเอง หาทุนมาทำงานเอง”

ท้ายที่สุด น้องๆ กลุ่มข้าวต้มมัดฝากไว้ว่า เยาวชนทุกคนต่างมีศักยภาพในตัวเอง เพียงแต่รอเวลาและโอกาสที่จะได้แสดงศักยภาพนั้นออกมา

“สิ่งที่มองว่าเด็กทำไม่ได้ บางทีเด็กอาจจะทำได้ ถ้าผู้ใหญ่ให้โอกาส โอกาสเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้เราพิสูจน์ศักยภาพของตัวเอง”

พี่น้องๆ กลุ่ม “ข้าวต้มมัด” เล่าแล้วทำให้นึกย้อนกลับไปยัง สุภาจิต สำนักนวนไทย ที่พูดไว้ในตอนต้น บางทีหาก “ผู้ใหญ่” ให้โอกาสกับ “เด็ก” ไม่ต้องเดินตาม แม้จะถูกหมากัดเอาบ้าง ภูน้ำร้อนลวกเอาบ้าง แต่ก็น่าจะคุ้มมิใช่หรือหากเยาวชนของเราจะได้ลองคิด ลองทำ ได้วิเคราะห์ หาทางแก้ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ด้วยตัวเอง เพื่อเป็นต้นทุนสำหรับการใช้ชีวิตในอนาคต

เชื่อเถอะว่า...เยาวชนมีศักยภาพพอที่จะทำได้
หากผู้ใหญ่ให้โอกาส... ●

ผมว่าเด็กทุกคนมีศักยภาพ
ถ้าได้มีการเรียนรู้เทคนิคที่ถูกต้อง มีแรงจูงใจ
ก็จะสามารถพัฒนาเป็นคนที่มีความพรสวรรค์
และประสบความสำเร็จในทุกๆ ด้านของชีวิตได้

อดัม คู

นักพัฒนาศักยภาพมนุษย์
ที่มีชื่อเสียงที่สุดในสิงคโปร์

ตัวของตัวเอง เรียนรู้เรื่องเพศได้อย่างเหมาะสมขึ้น และมีบางส่วนที่ช่วยเตรียมผู้ใหญ่ให้ฟัง เขาวงกตมากขึ้น เพื่อเรียนรู้แง่มุมชีวิตที่แตกต่างกันอย่างเข้าใจได้มากขึ้น

ต้องขอออกเสียงดังๆ ว่า เป็นเรื่องดีงามอย่างยิ่ง...แต่ก็ต้องบอกอีกว่างานนี้เหนื่อยครับ และงานนี้เป็นงานมาราธอน ที่มองเห็นเส้นชัยและความงดงามที่ปลายทางอยู่ลิบๆ แต่ผลของมันจะงดงามและยิ่งใหญ่...พวกเราเชื่ออย่างนั้น

ถึงแม้ปลายทางจะยังอีกยาวไกล แต่เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่ได้เริ่มออกเดินทางมาแล้ว อย่าลืมนองระหว่างทางที่เราก้าวผ่านมา เพราะในระหว่างที่พวกเราได้ออกแรงไป มีคนได้เห็น ได้ยิน และรับรู้ถึงผลที่รออยู่ข้างหน้า

ในระหว่างทางนี้ เริ่มมีน้องๆ เขาวงกต ที่หกล้ม ได้รับโอกาสได้รับการเสริมแรงที่จะพุ่งตัวเองขึ้นมา เริ่มมีน้องเขาวงกตที่รู้จักตนเองมากขึ้น คิดเกี่ยวกับตนเองได้มากขึ้น และกำลังพยายามเรียนรู้ที่จะบริหารจัดการชีวิตตนเองให้ได้มากขึ้น และพวกเขา ก็ได้ออกมาวิ่งทางมาราธอนสายนี้กับเรามากขึ้น...

ขอเป็นกำลังใจและเกื้อหนุนกันอย่างคนบ้านเดียวกันไปตลอดเส้นทางครับ

นิมิตร์ เทียนอุดม
ผู้อำนวยการมูลนิธิเข้าถึงเอดส์

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน	มือถือ
กรกฎกษา		
จิติพร ดนตรีพงษ์ วีรุทัย อยู่เหลือสุข อัครา แก้วประดิษฐ์	มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ กรุงเทพฯ มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ กรุงเทพฯ มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ กรุงเทพฯ	081-5618450 085-1195991 089-6659767
กาญจนบุรี		
ศยามล ลิ้มตระการพงษ์ ขวัญชัย ลัคนาชัยวงศ์ สมวงศ์ อูไรวัฒนา ว่าที่ ร.ท.เมธี ทองรอด สรศักดิ์ ไสยะหุด เพียว วังศาโรจน์ สนทยา แซ่มนิล วิชาญ อุ่นอก สุนทร หงษ์ทอง ฉวี ศรีสันต์ ไพศาล ยาทิพย์ วินัย ธรรมเกื้อกุล ธนะวันธิ แพทย์ชีพ วันดี โพธิ์พรหม วิจารณ์ นามสุวรรณ	มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ กาญจนบุรี มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ กาญจนบุรี มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ กาญจนบุรี ร.ร.บ้านหนองประดู่ ร.ร.บ้านหนองหวาย ร.ร.หนองรีประชานิมิต ร.ร.หนองรีประชานิมิต ศูนย์ประสานงานประชาชน สถานีอนามัยบ้านหนองบัว สพท.กาญจนบุรี เขต 1 สพท.กาญจนบุรี เขต 1 สพท.กาญจนบุรี เขต 1 สพท.กาญจนบุรี เขต 2 สสจ.กาญจนบุรี สสจ.กาญจนบุรี	085-1847460 080-6549675 081-4828026 081-8807743 081-8801049 089-9285306 081-7569199 084-4521245 - 081-9953529 081-8994687 086-8911377 086-7627277 089-5247007 -
ฉะเชิงเทรา		
เพชรรัตน์ เทียบพงษ์ สุรเชษฐ จันทัน ดวงเดือน สวัสดิ์ กานติศ แพทอง	ร.พ.บางน้ำเปรี้ยว ร.ร.มัธยมสิริวัณวรี 3 ฉะเชิงเทรา ร.ร.วัดบางวัว (สายเสริมวิทย์) ร.ร.วัดบางวัว (สายเสริมวิทย์)	083-1182930 086-0768198 081-6544793 089-8900444

จังหวัดและเบอร์โทร

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน	มือถือ
พิชัย วรพิพัฒน์	ร.ร.วัดเปี่ยมนิโคธรราม	086-8488042
สาวจิตตานันท์ สุขสวัสดิ์	ร.ร.วัดหนองเสือ	089-8375390
สุรีย์พร นันทพานิช	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 1	081-9493168
กุลวัฒน์ นิธิชัย	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 1	081-9964225
ณรงค์ จุนเจริญวงศา	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 1	086-0964567
ชุลีรักษ์ วงศ์กลม	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 2	087-1467927
วิไลวรรณ ฤทธิ์ธาร	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 2	081-9832004
รัตนาภรณ์ ศรีสรวย	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 2	081-8277745
พิชัย วงศ์กลม	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 2	087-1467927
สิทธิชัย เวชสุวรรณ	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 2	086-3149167
สุخي ดวงประเสริฐ	สพท.ฉะเชิงเทรา เขต 2	081-8990667
ภิญญาณี แจ่มกระจ่าง	สสจ.ฉะเชิงเทรา	081-4436822
วุฒิชัย ไทเศรษฐวัฒน์กุล	สสจ.ฉะเชิงเทรา	081-8624856
ชลบุรี		
สาวสุปัญญา ทองยก	ร.ร.บ้านบึง "มนูญวิทยาการ"	081-4325880
ปณชัย วัฒนะแสง	ร.ร.บ้านบึง "มนูญวิทยาการ"	089-9396995
สาวกัลยกร ศุภวุฒิ	สพท.ชลบุรี เขต 1	089-9889670
วรรณ ถาไชย	สพท.ชลบุรี เขต 1	081-9828606
สมพร ห่วงเจริญ	สพท.ชลบุรี เขต 1	081-3770452
พันดา กรกิจกานต์กุล	สพท.ชลบุรี เขต 2	082-4705171
จิรศักดิ์ สุจิรานุธรรม	สพท.ชลบุรี เขต 2	081-9029712
วินัย กองสิน	สพท.ชลบุรี เขต 2	089-4032484
นครนายก		
ชุดิมา อร่ามรณชิต	ร.ร.วัดกุดตะเคียน	081-1528791
กลอยสุข เมืองคำ	สพท.นครนายก	087-6113818

รายชื่อวิทยากรใบ

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน	มือถือ
มงคล แสงทอง	สพท.นครนายก	086-3749769
เอกลักษณ์ อร่ามรณชิต	สพท.นครนายก	086-1119001
อติตยา เลิศศรีภัทร์	สสจ.นครนายก	-
นครปฐม		
ปณิตดา ขุนทอง	ร.ร.กำแพงแสนวิทยา	086-5419098
พิศมัย โชตินคร	ร.ร.กำแพงแสนวิทยา	086-5419098
พิศมัย นวลจันทร์	ร.ร.พระปฐมวิทยาลัย	089-6915593
พิศมัย แร่เพชร	ร.ร.พระปฐมวิทยาลัย	-
ผการัตน์ กุลเรือง	ร.ร.ภัทรญาณวิทยา	081-8306320
เรวดี ณ พัทลุง	ร.ร.ภัทรญาณวิทยา	086-0225868
เรณู จำปา	ร.ร.ราชินีบูรณะ	081-7567634
วันทนีย์ นิรมปญญกำพงษ์	ร.ร.ราชินีบูรณะ	081-8745826
ชนะ ชื่นฟัง	ร.ร.ราชินีบูรณะ	081-8286015
นิรมล แสงประทุม	ร.ร.วัดดอนหวาย	081-9441003
พิจิตรา ปรียานนท์	ร.ร.วัดดอนหวาย	081-3039855
สุรางค์ ตระกูลราษฎร์	ร.ร.วัดดอนหวาย	083-0599349
วรินทร์ พ่วงอยู่	ร.ร.วัดดอนหวาย	083-1081961
อุไร ชมมะลิ	ร.ร.วัดอ้อมใหญ่	081-7528223
นิภาดา ดำวิห์	ร.ร.สิรินธรราชวิทยาลัย	089-4151399
ศิริลักษณ์ ชูเลิศ	บ้านกาญจนาภิเษกฯ	089-7756990
ธนา ผินกลับ	บ้านกาญจนาภิเษกฯ	085-1349644
ดวงนภา ศรีภิญโญ	บ้านปรานีฯ	089-6802204
ผานิตย์ ทิมสุข	บ้านปรานีฯ	-
ลำไย ขำเทศใหญ่	บ้านปรานีฯ	086-0547637
สาวเด่นเดือน ผาสนาน	บ้านปรานีฯ	089-0068751
นิธิ ชำนิวณิชนันท์	สพท.นครปฐม เขต 1	089-6093622

จังหวัดและเบอร์โทร

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน	มือถือ
ปรีชา สุขคุณ พิเชษฐ ศรีเมฆ พิสิฐ เต็กจินดา สกล บารมีรังสิกุล สาวศิริพร ชุนภักดี ไพฑูรย์ ภิรมย์ศรี ยุทธ โตอดิแพทย์ ธัญรดา แก้วทิตย์ รวมพล สนวนสีดา วัญญู อูทุมพร	สพท.นครปฐม เขต 1 สพท.นครปฐม เขต 1 สพท.นครปฐม เขต 1 สพท.นครปฐม เขต 1 สพท.นครปฐม เขต 2 สพท.นครปฐม เขต 2 สพท.นครปฐม เขต 2 สพท.นครปฐม สพท.นครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	- 086-1707065 - 081-7059499 089-9154569 089-4784496 - 089-4094017 081-5122723 081-9864856
უნบุรี ภัณฑิรา สุปการ	สพท.นนทบุรี เขต 2	081-5990384
ปราจีนบุรี นราธิป รักรุติธรรมกุล วาสนี สิ้นสว่าง เพชรไทย เย็นแยม กฤติกานต์ เกาทอง	สพท.ปราจีนบุรี เขต 1 สพท.ปราจีนบุรี เขต 2 สพท.ปราจีนบุรี เขต 2 สสจ.ปราจีนบุรี	081-8893782 084-0444650 085-0893967 -
เพชรบุรี สรินนา จันทโชติ คณินิจ แทนมณี ปรีชา ตุ่มศรี จารุพันธ์ สว่างแจ้ง อัจฉรพร แก้วมรกต พิชิต อ่วมจันทร์	ร.พ.บ้านลาด ร.พ.พระจอมเกล้า ร.ร.เขื่อนเพชร (ชลประทานสงคราม) ร.ร.บางจานวิทยา ร.ร.บ้านท่ายาง (ประชาสรรค์) ร.ร.บ้านวังนางนวล	- 086-3081036 - 083-8958697 089-9199162 089-9162143

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน	มือถือ
ธงชัย พูลทรัพย์	ร.ร.โยธินบูรณะ	087-1554302
ธีรชัย ไสยจิตต์	ร.ร.ศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี	086-6213374
ประสงค์ โหมดเขียว	สพท.เพชรบุรี เขต 1	-
ละเมียด ไทยแท้	สพท.เพชรบุรี เขต 1	089-9925418
อภิรักษ์ อังโสมณ	สพท.เพชรบุรี เขต 1	081-1951786
สุภัคญาณี สุขสำราญ	สพท.เพชรบุรี เขต 1	081-8746887
นริศ นันทิพย์	สพท.เพชรบุรี เขต 1	081-3723413
สมบุญรณ์ เย็นจิตร	สพท.เพชรบุรี เขต 1	089-9193881
สุเทพ โตสุวรรณ	สพท.เพชรบุรี เขต 1	081-8407417
ปริญนันท์ สุนทรวาทะ	สพท.เพชรบุรี เขต 2	087-1587221
สุภัตรา ชะเอม	สพท.เพชรบุรี เขต 2	-
ชรินทร์ จันทร์วันเพ็ญ	สพท.เพชรบุรี เขต 2	087-1673842
นิกุล ประทีปพิชัย	เพชรบุรี เขต 2	086-0607785
สมศักดิ์ ศักดิ์ทอง	สพท.เพชรบุรี เขต 2	089-1884510
สุพรรณิ สฤษดีอภิรักษ์	สสจ.เพชรบุรี	081-9951875
ระยอง		
ทิพวัลย์ กำธรรัตน์	สพท.ระยอง เขต 1	-
ไพฑูรย์ เจริญประโยชน์	สพท.ระยอง เขต 1	083-608-685
ทัศนารัตนพงศ์	สพท.ระยอง เขต 2	084-7838144
พินิตา เอื้อบงกชไชย	สพท.ระยอง เขต 2	081-7816895
อำพัย อุดมพฤษชาติ	สพท.ระยอง เขต 2	081-7274426
โอกาส ชูช่วย	สพท.ระยอง เขต 2	081-3779328
พอเจตน์ เจริญสุข	สสจ.ระยอง	085-1008260
ราชบุรี		
กานติมา ศรีทิพย์	ร.ร.กรับใหญ่ ว่างกุศลกิจพิทยาคม	081-9441455

จังหวัดและเบอร์โทร

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน	มือถือ
ภูมินทร์ อ่อนละมุล	ร.ร.คุรุราษฎร์รังสฤษดิ์	086-7554349
ธนดล กระต่ายทอง	ร.ร.ช่องพรานวิทยา	081-4897263
ทศพร ทิพย์โยธิน	ร.ร.เนกขัมมวิทยา	089-6962064
กาญจนา หลวงจอก	ร.ร.บางแพปฐมพิทยา	089-9117083
สมยศ ไชยภูมิสกุล	ร.ร.บ้านรางสีหมอก	087-0247251
สาวสุนันทา พุ่มวารี	ร.ร.เบญจมาชูทิศ ราชบุรี	086-0941299
อำพร คงสุคนธ์	ร.ร.เบญจมาชูทิศ ราชบุรี	086-1670711
กมลภัทร วัฒนาศุข	ร.ร.ปากท่อพิทยาคม	081-3781648
ภูริวรรตม์ แยมสุคนธ์	ร.ร.ปากท่อพิทยาคม	089-1883868
สุนทรีย์ คงยิ่ง	ร.ร.รัฐราษฎร์อุปถัมภ์	089-8137411
อิทธิพล สุทธิภูมิ	ร.ร.ราชโบริกานุเคราะห์	081-9438620
บุญเทอด อรมุต	ร.ร.วนมิ่งวิทยา	086-3660839
ทิฆัมพร วทัญญูตางกูร	ร.ร.โสภณศิริราษฎร์	081-8512861
พลิชฐ์ชัย ยอดจันทร์	ร.ร.อนุบาลปากท่อ	086-3056839
เพ็ญศรี ศักดิ์วงค์	ศูนย์ฝึก-อบรมเด็กฯ เขต 2 ราชบุรี	-
พจนีย์ กลั่นน้ำทิพย์	ศูนย์ฝึก-อบรมเด็กฯ เขต 2 ราชบุรี	-
อรรรรณ สุวรรณ	ศูนย์ฝึก-อบรมเด็กฯ เขต 2 ราชบุรี	089-8372326
ส.อ.หญิงสรวรินทร์ เสือโต	ศูนย์ฝึก-อบรมเด็กฯ เขต 2 ราชบุรี	089-0270121
กัญญา ปุโรทกานนท์	สพท.ราชบุรี เขต 1	-
มันทนา เพ็งนู	สพท.ราชบุรี เขต 1	081-9416353
ศรีจิตต์ สร้างเอียด	สพท.ราชบุรี เขต 1	089-6759318
ศิวะพร สิงห์รัตนสุวรรณ	สพท.ราชบุรี เขต 1	089-9227929
ผดุงเกียรติ วิทยะวงศ์	สพท.ราชบุรี เขต 1	087-0309526
ยศพงศ์ ปรีดางกูร	สพท.ราชบุรี เขต 1	083-7817460
รังสรรค์ เพ็งนู	สพท.ราชบุรี เขต 1	081-9444807
จันทนา นุตทัศนีย์	สพท.ราชบุรี เขต 2	-
เขาวนีย์ สายสุดใจ	สพท.ราชบุรี เขต 2	081-6859648

รายชื่อวิทยากรใบ

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน	มือถือ
ศิริวัลย์ อุดมพรวิรัตน์	สพท.ราชบุรี เขต 2	081-8563525
สุนิศา สุขผลิน	สพท.ราชบุรี เขต 2	081-8321383
สุภัทรา จิตรเพ็ง	สพท.ราชบุรี เขต 2	086-3865356
ศุภกร มรกต	สพท.ราชบุรี เขต 2	081-8802324
สุทธิศักดิ์ ศรีสมบุญรัตน์	สพท.ราชบุรี เขต 2	081-8808831
สมุทรสงคราม		
นาภาพร ทองเก่งกล้า	ร.ร.ถาวรานุกูล	089-5026332
ภัคสุมางค์ คชศิริ	ร.ร.ถาวรานุกูล	089-7323067
ทัศนีย์ หมั่นดี	ร.ร.เทพสุวรรณชาฎาวิทยา	089-0200597
สาวประครอง แจ่มใส	ร.ร.เทพสุวรรณชาฎาวิทยา	086-8779392
สุชาดา นิลศรี	ร.ร.เทพสุวรรณชาฎาวิทยา	089-5483579
นายมงคล หมั่นดี	ร.ร.เทพสุวรรณชาฎาวิทยา	085-4070504
กัญญา หัตถกรรม	ร.ร.วัดลาดเป้ง	081-6856373
จิราพร กรกชงาม	สพท.สมุทรสงคราม	086-7732922
นัยนา สุขประเสริฐ	สพท.สมุทรสงคราม	086-0127927
นิรวรรณ วัดเอก	สพท.สมุทรสงคราม	081-6669497
ประภัสสร อินทรประเสริฐ	สพท.สมุทรสงคราม	089-2541558
ธราทิพย์ แสงประไพทิพย์	สพท.สมุทรสงคราม	-
พวงแก้ว กมลธรรม	สพท.สมุทรสงคราม	-
แววดา หงษ์เวียงจันทร์	สพท.สมุทรสงคราม	086-0759782
จันทนา บุญเดชา	สพท.สมุทรสงคราม	081-8588390
สมุทรสาคร		
กรองแก้ว พูลเพิ่มพันธ์	ร.ร.วัดคลองครุ	087-0162535
มะลิ แร่เพชร	ร.ร.วัดธรรมจริยาภิรมย์	081-8671232
เฉลิมชัย พรหมประภัสร์	ร.ร.วัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง)	086-8116896

จังหวัดและเบอร์โทร

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน	มือถือ
ชวลี แสงเงิน	ร.ร.สมุทรสาครบูรณะ	087-5079378
ศิริวรรณ กุลกรนิธธรรม	ร.ร.สมุทรสาครวุฒิชัย	081-4346841
พิศมัย บุตรฉ่ำ	สพท.สมุทรสาคร	087-1512847
ณัฐฐ์ ปรีสุขเกษม	สพท.สมุทรสาคร	086-5414931
ธัญเทพ พิมพ์สังกุล	สพท.สมุทรสาคร	089-6876326
นายโสภณา ตัญญา	สสจ.สมุทรสาคร	081-8730976
อัญชลี พานทอง	สสจ.อำเภอเมืองสมุทรสาคร	087-0689799
สุพรรณบุรี		
จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์	สพท.สุพรรณบุรี เขต 2	081-9952836
ปวีณา ธิติวรรณันท์	สพท.สุพรรณบุรี เขต 2	081-3653805
นางสาวสุนันท์ แสงสุข	สพท.สุพรรณบุรี เขต 2	084-7275312
เจษฎา พิมพ์พันธ์	สพท.สุพรรณบุรี เขต 3	081-9863674
ปิยะ อัมพวา	สพท.สุพรรณบุรี เขต 3	081-7637946

- ร.พ. - โรงพยาบาล
- ร.ร. - โรงเรียน
- สพท. - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- สสจ. - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- บ้านปรางค์ - ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง บ้านปรางค์
- บ้านกาญจนาภิเษก - ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง บ้านกาญจนาภิเษก
- ศูนย์ฝึก-อบรมเด็กฯ เขต2 ราชบุรี - ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 ราชบุรี

อธิบาย
คำย่อในตาราง

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ/ผู้ประสาน/เบอร์โทรศัพท์

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้ประสานงาน	เบอร์โทรศัพท์
*กาญจนบุรี	สพฐ.	สพท.ภ.จ.1	<ol style="list-style-type: none"> โรงเรียนเขาคินวิทยาคาร โรงเรียนด่านมะขามเตี้ยวิทยา โรงเรียนท่ามะพร้าวราษฎร์บำรุง โรงเรียนเทพมงคลรังษี โรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้ากาญจนบุรี โรงเรียนบ้านแก้ววิทยา โรงเรียนบ้านท่าทุ่ม โรงเรียนบ้านขุนเฒ่า โรงเรียนทุ่งตรางษราษฎร์สรรค์ 	ศุภวรรณ ทักษิณเพียงใจ ผู้มีจรรยาไทยธรรม ไก่แก้ว นภา อุโนใจ ชวนชม จันทร์สมบูรณ์ ประนอม เพียรพล सानนท์ ทรัพย์เพิม เพ็ญพักตร์ เจนจบวงษ์ อดิสร พงษ์พิ้ว สุกิจ ภูโไฟจน์ ระเมียบ ปฏิทัศน์ บุญเอื้อ แสงอำ ก้านมะลิ ศรีโมรา สมบัติ สุขภา สมเ็ ทองรอด วาสนา ศรีคำอ้าย เพ็ญภา วงศาโรจน์	089-8951025 - 081-8233325 084-1544680 087-1580705 081-7636105 087-1558315 081-9411468 081-7046504 089-8833048 089-7436078 081-1923488 086-1772177 - 081-8807743 084-1612193 089-9285306
		สพท.ภ.จ.2	<ol style="list-style-type: none"> โรงเรียนวัดพังตง โรงเรียนอเนกบาลวัดลูกแกประชาอนุทิศ 		
		สพท.ภ.จ.4	<ol style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก โรงเรียนบ้านตลุงเหนือ โรงเรียนบ้านหนองประดู่ โรงเรียนหนองเรือพิทยาคม โรงเรียนหนองรีประชาโนนมิตร 		

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้ประสานงาน	เบอร์โทรศัพท์
	สอศ.		<ol style="list-style-type: none"> วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี 	ว่าที่ รต.ธงชัย สุทธิภัยอารี เมฆมงคล บรรจง โอฬาลักษณ์ ศราวุธ หวังดี สมเจตต์ อุโนใจ ศักดิ์ศรี เต็นียพิชิตทัย วรจ จันทร์ชากาณณ์ นพพรช สุวิเศษ ปนัดดา ขุนทอง ปราลีย์ รัตนเมืองดี พิศมัย นวลจันทร์ สุทินี ชิตโคกน วันทณีย์ นิมาบุญญาภังษ์ สุพรรณิภา มีศรี วารีย์ ศรีนราวัฒน์ พัฒนา ดอนจันทร์ทอง โสภณ บุญย้ง นิลรัตน์ ปิรมณี นิรมล เดชนาเกร็ด นิลสุดา พันธุ์มี นิภาดา ศรีโร	081-7367996 084-8005584 089-9181890 086-1696667 081-1788289 087-9755993 085-8303507 081-8368215 08-6541-9098 081-7730772 089-6915593 081-293-3587 081-8745826 086-774-7209 - 084-0985072 086-6238284 089-8298846 086-161-9717 086-7946010 089-4151399
*นครปฐม	สพฐ.	สพท.น.ฐ.1	<ol style="list-style-type: none"> โรงเรียนวัดตาก้อง (รัฐราษฎร์บำรุง) โรงเรียนวัดทัพหลวง โรงเรียนวัดวังน้ำเขียว โรงเรียนวัดหนองศาลา โรงเรียนศรีรัษฎวิทย์วิทยา โรงเรียนสหราษฎร์วิทยา โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย 		

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	ชื่อโรงเรียน	ผู้อำนวยการ	เบอร์โทรศัพท์
	สอศ.		1.วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม 2.วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม				
	สพท.นฐ 2		1.โรงเรียนบางเลนวิทยา 2.โรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม 3.โรงเรียนภัทรภาณุวิทยาลัย 4.โรงเรียนวัดดอนหวาย 5.โรงเรียนวัดบึงลาดศวย 6.โรงเรียนวัดมะเกลือ (กาญจนลัทธิศึกษา) 7.โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์ 8.โรงเรียนวัดศรีระของ 9.โรงเรียนสวนพาราณสีวิทยา				
ราชบุรี	สพฐ.	สพท.รบ.1	1.โรงเรียนโสมนัสราชวิทยาลัย 2.โรงเรียนปากท่อพิทยาคม 3.โรงเรียนมหาธาตุ 7 4.โรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ 5.โรงเรียนวัดพิทักษ์ทอง 6.โรงเรียนครูราษฎร์รังสฤษดิ์ 7.โรงเรียนบ้านลำพระ				

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
			8.โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสงวนิช) 9.โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา 10.โรงเรียนเบญจมราชูทิศ 11.โรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย 12.โรงเรียนบ้านควนวิทยาลัย 13.โรงเรียนอนุบาลราชบุรี 14.โรงเรียนแคทรายวิทยา 15.โรงเรียนวัดสันติการามวิทยา 16.โรงเรียนอนุบาลปากท่อ 17.โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ 18.โรงเรียนด่านทับตะโกราษฎร์อุปถัมภ์		
		สพท.รบ.2	1.โรงเรียนทับใหญ่วงศ์ถาวรพิทยาคม 2.โรงเรียนท่ามะขามวิทยา 3.โรงเรียนบางแพปฐมพิทยาคม 4.โรงเรียนวัดเขาเจ็ดยอก 5.โรงเรียนวัดบ้านโป่ง"สามัคคีอนุอุปถัมภ์" 6.โรงเรียนโพธิ์ท่า "วงศ์สมบุญอนันราษฎร์อุปถัมภ์" 7.โรงเรียนบ้านรางสีหมอก 8.โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง 9.โรงเรียนวัดดอนตูม 10.โรงเรียนวัดบ้านไร่		

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
เพชรบุรี	สศศ. สพฐ.	สพท.รบ.2 สพท.พบ 1 สพท.พบ 2	11.โรงเรียนวัดหุบกระบัง	รณิดา หาญวานิช	081-3856839
			12.โรงเรียนสาทรธรรมจักร	รายริน แก้วเกษมทอง	08-15870618
			13.โรงเรียนอนุบาลโพธาราม	ศยามกร แสงระยับ	087-1519537
			14.โรงเรียนเนกขัมมวิทยา	ศพร ทิพย์โยธิน	089-6962064
			15.โรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)	ชยุต งามวิสัย	081-012-5797
			16.โรงเรียนโพธารามพัฒนา	สมโชค พูนทรัพย์	081-2927097
			17.โรงเรียนวัดหนองเสือ (ประชาอุทิศ)	ยุดี ปิทยานนท์	086-0051875
			1.วิทยาลัยการอาชีพปากท่อ	อำนาจ สำเริงราช	082-2435032
			1. โรงเรียนวัดนันทม (มณฑลวิริยาคาร)	นิภาภรณ์ ช่อและ	089-2565874
			2.โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา	ระเียบ ผิวเหลือง	081-744-9934
			3.โรงเรียนศรีธรรมโศภิต	จุฑามาศ ศรีวรรณรัตน์	089-8360048
			4.โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุภระสานราษฎร์)	ณัฐิยา ภูษามคม	087-4089794
			5.โรงเรียนโยธินบูรณะ	นางละมัย ฐิบุญย	081-8275765
			6.โรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา	รัชชชัย พูลทรัพย์	087-1554302
			7.โรงเรียนบ้านยางน้ำกาดใต้	สุนันท์ ใจแก้ว	-
			8.โรงเรียนปรีดิตรังสรรค์	สมหมาย เตือนแป้น	08-47701305
			1.โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา	นางวิษุทธา บัวคัส	089-7463070
2.โรงเรียนเขื่อนเพชร (ชลประทานสงเคราะห์)	สุนีย์ พงษ์ศิลป์	-			
3.โรงเรียนระอาคู่คุณหญิงน้อยบุรี	สีปกร พงษ์ใหญ่	089-0402148			
4.โรงเรียนท่าทรายวิทยา	ประดิษฐา ศรีประเสริฐ	-			
			ปัญญา โพธิ์ละ	-	

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
สมุทรสงคราม	สศศ. สพฐ.	สพท.รบ.2 สพท.พบ 1 สพท.พบ 2	5.โรงเรียนบ้านแม่ประจันต์	สมศักดิ์ ขำพวง	087-1224042
			6.โรงเรียนบ้านลาดวิทยา	สุชีพ เจริญ	089-9133086
			7.โรงเรียนบ้านหนองเป็นแดง	อรสา พลายแดง	-
			8.โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี	สงกรานต์ทอง มาลัยดิศ	089-0232057
			9.โรงเรียนหนองจอกวิทยา	นายเศรษฐ์ บุญมีพิพิธ	081-99-9632
			10.โรงเรียนหนองแกวิทยา	นุชา ชันดีเรือง	087-598870
			11.โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา	ทิพานัน อินทร์เรือง	089-2555711
			12.โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์	ภาชญา มูลลิกษณีย์	084-992-2255
			1.วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	ปัทมา แผลงสวัสดิ์	081-0083107
			2.วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี	ณชาภา ทองคณา	081-8532697
			3.วิทยาลัยสาทรพัถ่างเพชรบุรี	จตุพร เทพสุวรรณ	087-9141982
			1.โรงเรียนเทพสุวรรณวิทยา	อัจฉรา บึงไทย	085-315646
			2.โรงเรียนเมธีชนะวันวิทยาลัย	พิรมย์ มัจฉริยกุล	081-7261325
			3.โรงเรียนถาวรานุบาล	ภักฎางค์ ศษศิริ	089-7323067
			4.โรงเรียนวัดบางน้อย (แสงประชานุกูล)	สมบุญ พรหมประสิทธิ์	089-8821789
			5.โรงเรียนศรีธนาสมุทร	มุกดา สุขแสงรัมย์	087-0512361
			6.โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย	-	-
7.โรงเรียนวัดโคกเกตุ (เสริมสมบูรณวงศ์)	พรทิพย์ กัลลสมบูรณ	086-1661495			
8.โรงเรียนวัดศรีธารธรรม	ภรภัทร ไชติการวิธ	084-9397444			
9.โรงเรียนวัดท้ายหาด	อารยา จิรนคร	086-7927034			
10.โรงเรียนวัดลาดเม็ง	กัญญา หัตถกรรม	081-685-6373			

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้ประกอบการ	เบอร์โทรศัพท์
สมุทรสาคร			1.วิทยาลัยสาธิตช่างสมุทรสงคราม 2.วิทยาลัยการอาชีพอัมพวา 1.โรงเรียนวัดใหญ่บ้านอ้อ (บ้านโบราณบุรีราษฎร์) 2.โรงเรียนวัดนางสงว (ถาวรราษฎร์ราษฎร์) 3.โรงเรียนวัดกษัตริย์ 4.โรงเรียนวัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุบลรัตน์ 5.โรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย 6.โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ พระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร 7.โรงเรียนกระทุ่มแบน "วิเศษสมุทรคุณ" 8.โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ 9.โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ 10.โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ 11.โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย 12.โรงเรียนบ้านปล่องเหล็ก 13.โรงเรียนวัดคลองคว 1.วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร	อุเทน หรือมูเด สมศักดิ์ มาตรทะเล ศรีโสพล แสงโรย ไพศาล น้อยสุพรรณ นันทน์ภัส ศกรสุด อภิญา อรุณรัตน์ ศิริวรรณ กุลกรนิรกรรม ขวัญชัย วิฑูล	085-8043400 089-4562648 080-2225900 087-4028084 081-9873884 081-0121171 081-434-6841 089-5103797
	สอศ.			ธิดารัตน์ ชันดีกรุน มะลิ แร่เพชร ประดิษฐ์ มั่นคง สุดี แสงเงิน สุรพล สาครพิทักษ์ ชวนชม เต็มประยูร วลัย มารุ่งเรือง สุรพล อยู่ทรง วาสนา ปาลรังษี สิริลักษณ์ ชูแดง สุนิสา อนันตะยา สุมนเทียร อภิสวัสดิ์	083-7005316 081-867-1232 087-6969688 087-507-9378 086-1697814 086-7660979 - 081-3328178 081-4327510 081-7612026 086-8157135 081-9498674
	สพฐ.	สพท.จช.1	1.โรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ตรง) 2.โรงเรียนวัดบางวัว (สายเสริมวิทย์) 3.โรงเรียนวัดประชาบำรุงกิจ		

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้ประกอบการ	เบอร์โทรศัพท์
ชลบุรี			4.โรงเรียนหนองนาคอนทองวิทยา 5.โรงเรียนวัดคลอง 18 6.โรงเรียนวัดตดุดรณี 7.โรงเรียนวัดคลองสวน 1.โรงเรียนแปดงวงพืษายคม 2.โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา 3.โรงเรียนพนมสราคม (พนมอศุวิทยา) 4.โรงเรียนวัดเป็ยมีโคธราคม 5.โรงเรียนสนามชัยเขต 6.โรงเรียนบ้านเขาหินซ้อน 7.โรงเรียนบ้านห้วยตะปอก 8.โรงเรียนสิริวัฒนวี 3 ฉะเชิงเทรา 9.โรงเรียนวัดหนองเสื่อ 1.วิทยาลัยเทคนิคจุฬารักษ์(ลาดขวาง) 2.วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา 3.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา 4.วิทยาลัยการอาชีพบางปะกง 5.วิทยาลัยการอาชีพพนมสราคม 6.วิทยาลัยสาธิตต่างฉะเชิงเทรา 7.วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา	หวังหมัด มะนะริม สุภิญญา ไชยคุณ พรพิมล นิชยมพันธ์ พิสมร มั่นคง นายสุธี ปิ่นบัว วรรณสุรีย์ เกิดมงคล พัชราภรณ์ จุลมนฑล บุญเลิศ ปลื้มใจ ชลภาณุ บุญศรี ศรีรัตน์ ตุ่มพันธ์ นพมาศ ขวัญดอน สุรชฎาฐ์ จันทัน เกียรติกร ณะวงษ์ ยุทธวรรณ ศรีบุญกุล มาลา เลิศระดม สุภัคสา ศิชนะ ประทีป จุฬาลิลา จำเริญ ต้นสุวรรณ นิศากิจ จิตต์รุ่งเรือง จันทนี จันทร์ศรี อุทัยวรรณ ฝอยศิริญา	083-1107927 085-0846459 086-8376435 081-8666605 038-589123 086-7879236 081-9452337 089-0115021 038-552432 089-8277759 038-556159 086-0768198 086-7906482 038-577299 038-511211 038-599005 038-570333 038-554052 038-516705 038-513863 083-1166994
	สอศ.				
	สพฐ.	สพท.ชบ.1	1.โรงเรียนชุมชนวัดหนองรี		

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
ปทุมธานี	สอศ.	สพท.ชป.2 สพท.ชป.3	2.โรงเรียนบ้านบึงมะลูวิทยา	ศศิพร นุรีรักษ์	084-1111541
			3.โรงเรียนบ้านสวน (รัตนสุรินทร์)	พรทิพย์ สาระบงกช	081-8657101
			4.โรงเรียนบ้านสวนอุดมวิทยา	ธาริณี เจริญสุข	081-8167369
			5.โรงเรียนบ้านหนองเติน	โดภา เรืองบอดแก	089-2506909
			6.โรงเรียนหนองใหญ่ศิริราชวิทยา	อำไพ อนุศิริ	087-0504798
			7.โรงเรียนวัดราษฎร์สโมสร	วราภรณ์ ทองเจริญ	086-7812034
			1.โรงเรียนบ้านหนองเกตุด	สรจิต อินทรา	085-0398211
			2.โรงเรียนเกาะโพธิ์ด้วยงามวิทยา	นันทนา เจริญสุข	081-5776205
			1.โรงเรียนวัดโป่ง	นิพนธ์ ยิ้มสุด	086-1508305
			2.โรงเรียนศรีราชา	เสนีย์ สำราญสุข	081-8653735
สพฐ.	สพท.ปจ.1	1.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี	สุชีลา ยันตพงศ์พิพัฒน์	038-238290	
		2.วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี	วสันต์ บัวทรัพย์	038-485202-3	
		3.วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ	วาทิโรจน์ พันธุ์รุ่งโรจน์	038-238527	
		4.วิทยาลัยเทคนิคบางละมุง	อรรถพร พงษ์ศากพันธ์	038-222118	
		5.วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม	วาฑิต นุ่มดี	038-209763	
		6.วิทยาลัยการอาชีพพานทอง	มนพ สุตกะโทก	038-447241	
		7.วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี	พิรัชต์ ชังนา	038-382662	
		8.วิทยาลัยอาชีพวิชาชนบุรี	พรณี ขอบบัวคลี	038-282372	
		1.โรงเรียนบ้านประพาส	นุสรา ชูศรี	089-8311343	
		2.โรงเรียนมหาวิทยาลัย	พัชรินทร์ ทัดตะทองคำ	086-1080988	
3.โรงเรียนวัดใจชื้น	สุภาพ ดันสกุล	081-8396927			

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
นครนายก	สอศ.	สพท.ปจ.2	1.โรงเรียนวัดโคกอุดม	มงกุฏ เนาะคำ	081-7448532
			2.โรงเรียนกบินทร์บุรี	บรรจง คำขจร	089-2455586
			1.วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี	คชนทร แสงดาว	037-288133
			2.วิทยาลัยเทคนิคบุรพพาปราจีน	นฤมล รอดเสี้ยงล้ำ	03-7209081
			3.วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี	ศิริพงษ์ คุณากรพันธุ์	037-211068
			4.วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี	ณรงค์ ภูมิทอง	037-212220
			1.โรงเรียนวัดหนองเอน	ฉนรภกฏ ไพริชชา	089-5432985
			2.โรงเรียนวัดหนองไผ่	เพ็ญพรรณ สุขชม	089-2460532
			1.โรงเรียนวัดห้วยโป่ง (จังหวัดราชบุรีนำจง)	พัชร เติมดูราษฎร์	081-6876031
			2.โรงเรียนนิคมวิทยา	กนกพร พงษ์วิเศษ	080-0153019
ระยอง	สอศ.	สพท.รบ.1 สพท.รบ.2	1.โรงเรียนวังจันทร์วิทยา	ว่าที่รต.หญิงจิราภา เชื้อเฉียม	081-9812611
			2.โรงเรียนแก่ง "วิทยสถานาร"	สุรพล บุญช่วยเพื่อ	084-3627437
			1.วิทยาลัยการอาชีพแก่ง	กัลยา ไกรสวัสดิ์	038-67-4991
			2.วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย	สุรัชย์ แก้วประดับ	038-892039
			3.วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด	โยธิน แสนศิริ	038-692657
			4.วิทยาลัยเทคนิคระยอง	ภิรมย์ อภิบาลศรี	038-611160
			5.วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง	อุไรศรี สุขลาภ	038-685383
			1.โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี	-	-
			2.โรงเรียนวัดวังกุม	-	-
			สุพรรณบุรี	สพฐ.	สพท.สพ.1 สพท.สพ.2
2.โรงเรียนสระบายโสมวิทยา	อารมณ ศรีมิล	089-0467835			

จังหวัด	สังกัด	เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	ผู้ประสานงาน	เบอร์โทรศัพท์
	สอศ.		1. โรงเรียนธรรมโฑติศึกษาลัย 2. โรงเรียนสามชุกรัตนโกสินทราม 1.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี 2.วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี 3.วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี	พรพิมล บุญประเสริฐ สุรภีร์ ภูภักดี สมจิตร เกิดประทัง สถาพร รอดสว่าง รัญญูลักษณ์ เอี้ยวพานิช ชัยรัตน์ เพ็องฟูลอย สุนตตรา นาคสมบุญรณ์ กวี วงษ์ชาติ รัตนพล ปิ่นแก้ว	084-0919438 - 089-4099179 087-9251952 086-5770097 081-2923060 035-511355 081-7633257 081-8552375

*หมายเหตุ : กาญจนบุรีและนครปฐมเป็นพื้นที่ที่อยู่ในโครงการฯ รอบแรก (ตุลาคม 2546 – กันยายน 2551)
แต่มีได้รวมโครงการฯ รอบสอง (ตุลาคม 2551 – กันยายน 2557)

